

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Natasha Nga Truong

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Natasha Nga Truong

Podnikání a administrativa

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

Cíle práce

Zjistit, zda si vybraná instituce plní své veřejné poslání z hlediska volného času mládeže a zda má pro tento účel dostatek prostředků.

Metodika

Hypotéza (plní nebo neplní) bude ověřována daty získanými studiem dokumentů (účetních výkazů a zveřejňovaných údajů), rozhovory s personálem a klienty, případně pozorování v terénu.

Data budou vyhodnocena metodou analýzy institucí Malinowského, kdy se na základě hodnocení funkce (množiny aktivit pro trávení volného času mládeže) provádí kvalifikovaný odhad, zda poslání je plněno. Současně se posuzuje, zda organizace má pro tento účel dostatek prostředků (prostory, vybavení, finance, personál a pravidla).

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

volný čas mládeže, instituce pro volný čas, financování příspěvkových organizací

Doporučené zdroje informací

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 239 s. ISBN 978-80-262-0030-7

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

MALINOWSKI, Bronislaw. A scientific theory of culture and other essays. North Carolina: Chapel hill, 1944, 228 s.

MALINOWSKI, Bronislaw. Vědecká teorie kultury. Brno: Krajské kulturní osvětové středisko, 1968, 185 s.

PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001, 229 s. ISBN 80-7178-569-5.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. března 2016

Natasha Nga Truong

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval. Dále děkuji Mgr. Michaele Gaydošové, ředitelce Domu dětí a mládeže Stodůlky, za poskytnutí informací a dokumentů pro zpracování výzkumné části. Mé poděkování patří též Mgr. Hong Khanh Nguyen za korekturu práce.

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Souhrn

Tato práce se zabývá trávením volného času u mládeže v České republice. Konkrétně je zaměřena na vybranou instituci, která se v daném tématu pohybuje – Dům dětí a mládeže Stodůlky. Diplomová práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Cílem je jednak poskytnout co nejkomplexnější obraz o možnostech volnočasových aktivit pro mládež, dále pak představit co nejvěrněji fungování Domu dětí a mládeže Stodůlky.

Teoretická část se věnuje výkladu pojmů, jako jsou volný čas, děti a mládež. Popsány jsou také možnosti institucionálního trávení volného času a teorie Bronisława Malinowského. Cílem teoretické části bylo studium odborných pramenů a shromáždění relevantních dat sloužící k pochopení dané problematiky.

Praktická část obsahuje představení Městské části Praha 13 a další aspekty volnočasových aktivit v této části Prahy. Dům dětí a mládeže Stodůlky je podroben hlubší analýze podle kategorií Bronisława Malinowského a SWOT analýzy. Cílem bylo ověření hypotéz, zda daná instituce plní své poslání, stejně tak jako zda zná své silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Závěr obsahuje vlastní hodnocení jednotlivých oblastí a návrh možných řešení, která mohou vést ke zlepšení činnosti.

Klíčová slova: volný čas mládeže, instituce pro volný čas, financování příspěvkových organizací

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the Age 18

Summary

The thesis deals with leisure time spending of youth in the Czech Republic. Specifically, it focuses on one particular institution that works in this field – the Children and Youth Center Stodůlky. The work is divided into two parts - theoretical and practical. The aim is to provide the most comprehensive picture of leisure time activities the youth, as well as to present as accurately as possible the functioning of the Children and Youth Center Stodůlky.

The theoretical part deals with the interpretation of terms such as leisure, youth and children. Possibilities for institutional leisure time spending and theories of Bronisław Malinowski are also described. The objective of theoretical part was to study expert sources and collect relevant data to understand the area.

The practical part contains a presentation of City District Prague 13 and other aspects of leisure activities in this part of Prague. Children and Youth Center Stodůlky is subject of the deeper analysis by categories of Bronisław Malinowski and SWOT analysis. The aim was to verify the hypothesis that the institution fulfills its mission, as well as whether it knows its strengths and weaknesses, opportunities and threats. Conclusion contains the assessment of individual areas and possible solutions, which may lead to improvements in operations of Children and Youth Center Stodůlky.

Keywords: leisure time of the youth, institutions for leisure time spending, financing funded organization

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Volný čas.....	14
3.1.1 Základní charakteristika volného času.....	14
3.1.2 Historický vývoj pojmu volný čas	15
3.1.3 Výchova a volný čas	16
3.1.3.1 Rodina.....	17
3.1.4 Životní styl a volný čas	18
3.1.5 Způsoby trávení volného času u dětí a mládeže	19
3.2 Charakteristika cílových skupin.....	22
3.2.1 Dítě.....	22
3.2.2 Mládež	22
3.3 Typologie institucí	23
3.3.1 Charakteristika institucí podle Bronisława Malinowského	23
3.3.2 Instituce pro trávení volného času v České republice.....	25
3.3.2.1 Střediska volného času	26
3.3.2.2 Domovy mládeže.....	26
3.3.2.3 Volnočasová zařízení školy – školní družiny a školní kluby	27
3.3.2.4 Sdružování dětí a mládeže ve volném čase	27
3.4 Financování institucí pro volný čas.....	29
3.4.1 Příspěvkové organizace	29
3.5 Související právní úpravy.....	31
4 Praktická část	32
4.1 Cíl výzkumu	32
4.2 Metodika výzkumu.....	32
4.3 Data a diskuze	33
4.3.1 Charakteristika Městské části Praha 13	33
4.3.1.1 O Praze 13	33
4.3.1.2 Školství.....	34
4.3.1.3 Instituce pro trávení volného času v MČ Praha 13.....	35

4.3.2	Charakteristika Domu dětí a mládeže Stodůlky	39
4.3.2.1	Historie DDM Stodůlky	40
4.3.3	Analýza organizace DDM Stodůlky	41
4.3.3.1	Charta, pravidla a normy	41
4.3.3.2	Personál	45
4.3.3.3	Hmotné zařízení.....	48
4.3.3.4	Ekonomické předpoklady	50
4.3.4	Analýza aktivit DDM Stodůlky	51
4.3.4.1	Pravidelná zájmová činnost.....	51
4.3.4.2	Příležitostná zájmová činnost.....	66
4.3.4.3	Táborová činnost	67
4.3.4.4	Soutěže	67
4.3.4.5	Osvětová činnost	67
4.3.4.6	Spontánní činnost	68
4.3.4.7	Úspěchy DDM Stodůlky	68
4.3.5	SWOT analýza DDM Stodůlky	71
4.4	Závěry a doporučení.....	73
5	Závěr.....	75
6	Seznam použitých zdrojů	77
7	Přílohy	79

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	– InSTITUTE podle Bronislawa Malinowského – str. 25
Obrázek č. 2	– Logo DDM Stodůlky – str. 39
Obrázek č. 3	– Logo Tvořivého oddělení – str. 53
Obrázek č. 4	– Logo Technického oddělení – str. 54
Obrázek č. 5	– Logo Pohybového oddělení – str. 56
Obrázek č. 6	– Logo Hudebně - dramatického oddělení – str. 61
Obrázek č. 7	– Logo Předškolního oddělení – str. 64
Obrázek č. 8	– Logo Přírodovědného oddělení – str. 65
Obrázek č. 9	– Logo Jazykového oddělení – str. 66

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1 – Použité způsoby sběru dat – str. 32
- Tabulka č. 2 – Klasifikační systém institucionální analýzy – str. 33
- Tabulka č. 3 – Přehled školských institucí v MČ Praha 13 – str. 34
- Tabulka č. 4 – Přehled základních škol MČ Praha 13 – str. 38
- Tabulka č. 5 – Přehled středních škol MČ Praha 13 – str. 39
- Tabulka č. 6 – Hodnocení oblasti charty, pravidel a norem DDM Stodůlky – str. 34
- Tabulka č. 7 – Přehled personálního zabezpečení interními zaměstnanci – str. 47
- Tabulka č. 8 – Hodnocení oblasti personálu DDM Stodůlky – str. 47
- Tabulka č. 9 – Hodnocení oblasti hmotného zařízení DDM Stodůlky – str. 49
- Tabulka č. 10 – Financování DDM Stodůlky ve školním roce 2014/2015 – str. 50
- Tabulka č. 11 – Hodnocení ekonomické oblasti DDM Stodůlky – str. 50
- Tabulka č. 12 – Shrnutí jednotlivých oddělení za školní rok 2014/2015 – str. 52
- Tabulka č. 13 – Přehled činnosti DDM Stodůlky – str. 69
- Tabulka č. 14 – Hodnocení oblasti aktivit DDM Stodůlky – str. 70
- Tabulka č. 15 – SWOT analýza DDM Stodůlky – str. 71
- Tabulka č. 16 – Komplexní zhodnocení všech oblastí institucionální analýzy – str. 73

Seznam použitých zkratk

MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PO	Příspěvková organizace
MČ	Městská část
DDM	Dům dětí a mládeže
DM	Domovy mládeže

1 Úvod

Když se řekne volný čas, mnozí z nás si představí pozitivní plány na čas, který nemusíme věnovat povinnostem a kdy můžeme starosti odložit stranou. Dělat co nás baví, odpočívat nebo pro změnu nedělat vůbec nic. V dnešní době se ukazuje, že rozdělení mezi povinnostmi, tedy činnostmi, které udělat musíme, a volným časem není jasně dané. Pro jednoho člověka je určitá činnost povinností, pro jiného příjemnou zábavou, která není brána jako přítěž. Volný čas je tématem stále aktuálním, zvláště v dnešní době, o které bychom mohli laicky říci, že je uspěchaná. Průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění z roku 2012 *Trávení volného času v ČR ve srovnání s evropskými zeměmi* ale říká, že volného času máme dostatek. Pouze 6 % z dotázaných uvedlo, že nemá ve všední dny volno a 3 až 4 hodiny volna má jedna třetina z dotázaných. Ze stejného průzkumu vyšlo, že Češi tráví nejvíce volného času u televize, následují činnosti jako poslech hudby a brouzdání po internetu.

V souvislosti s volným časem tak vystávají otázky: Co je to volný čas? Proč je důležité mít volný čas? Na čem záleží, kolik máme volného času? Jak hospodařit s volným časem? Dá se to vůbec naučit? Volný čas není jen tak nezávaznou dobou, na které nezáleží. Ukazuje se, že způsob využívání volného času má velký vliv zejména u mladých lidí na vývoj osobních dispozic, odpovědnosti a vztahu ke společnosti. U dětí a mládeže má volný čas důležitý význam i z hlediska prevence nežádoucích jevů, které by mohly mít negativní dopad na jejich pozdější vývoj. Aktivní trávení volného času, během kterého se děti učí, socializují se a zároveň se jim dostává relaxace a odpočinku je ideálním stavem, o který by měly usilovat rodiče a pedagogičtí pracovníci, kteří se pohybují v této oblasti. Řada výzkumů by neodporovala tvrzení, že děti a mladí lidé, kteří se ve svém volnu věnují řadě různých aktivit, se lépe zařazují do společnosti, mají lepší komunikační schopnosti a dosahují lepších studijních výsledků. Naopak bezcílné „zabíjení“ volného času vede k pasivitě, konzumnímu způsobu života či patologickému chování a užívání drog.

Tématem této diplomové práce jsou instituce pro trávení volného času mládeže. Konkrétně se zaměří na aktivity Domu dětí a mládeže Stodůlky. Téma bylo zvoleno ze dvou důvodů. Jedním je osobní zájem autorky o tuto problematiku, neboť má syna rostoucího do věku, který si již žádá plánované aktivity přispívající k pozitivnímu rozvoji

jeho osobnosti. Druhým důvodem je geografická blízkost Domu dětí a mládeže Stodůlky, která z něho činí atraktivnějším a aktuálnějším tématem.

Diplomová práce se skládá ze dvou částí – z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje vymezení základních pojmů k tématu, jako jsou volný čas, děti a mládež. Nedílnou součástí bude také výklad způsobů trávení volného času a typologie institucí, které se zabývají trávením volného času u dětí a mládeže. V závěru teoretické části bude rovněž výklad o financování a právní úpravy týkajících se volnočasových aktivit u dětí a mládeže. Praktická část se skládá z vlastní provedené analýzy instituce Dům dětí a mládež Stodůlky. V potaz budou brány veškeré činnosti a aktivity dané instituce, které budou zkoumány podle analýzy institucí Bronisława Malinowského.

Cílem diplomové práce je zjistit, zda vybraná instituce plní poslání svého fungování. Druhotným cílem podat k dané problematice komplexní pohled složený jak z teoretických poznatků, tak i z praktické výzkumné činnosti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Práce si klade za cíl zhodnotit současný stav fungování Domu dětí a mládeže Stodůlky a na základě provedené analýzy prostřednictvím vybraných způsobů rozhodnout, zda daná instituce plní své poslání. Dalším cílem je pak navrhnout možná doporučení, která by pomohla instituci lépe rozvíjet své aktivity a tím se i více přiblížila svému poslání.

2.2 Metodika

Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část je napsaná deskriptivní metodou, založenou na popisu a vysvětlení základních pojmů vztahujících se k problematice. Jedna kapitola je věnována výkladu volného času, další se zabývá charakteristikou dětí a mládeže. Typologie institucí, způsob jejich financování a související právní úprava je rovněž obsahem teoretické části. Stěžejním bodem je pak v praktické části samostatná analýza aktivit Domů dětí a mládeže Stodůlky rozdělená podle struktury Bronislawa Malinowského. Samostatnou kapitolu tvoří také SWOT analýza. Celá praktická část je zakončena vlastním hodnocením a navrženými podněty k vylepšení.

Diplomová práce se opírá o odbornou literaturu, z části doporučenou, z části rozšířenou o další důležité publikace vztahující se k tématu. Dalším pramenem byl internet a dokumenty z veřejně dostupných zdrojů. Nezbytným zdrojem informací byly také osobní konzultace s ředitelkou a dalšími pracovníky Domu dětí a mládeže Stodůlky.

3 Teoretická východiska

3.1 Volný čas

3.1.1 Základní charakteristika volného času

Volným časem můžeme v širokém slova smyslu označit veškerý čas, který není vyplněn povinnostmi a který patří pouze nám samotným. Záleží tedy pouze na nás, jakými aktivitami si svůj volný čas zaplníme. Břetislav Hofbauer definuje volný čas jako „čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají u jeho sociálních rolí, zvláště dělbý práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život“.¹ Podle Pávkové se volný čas vyznačuje následujícími vlastnostmi:

- je to doba, během které si člověk může svobodně zvolit činnosti, které chce, ne to co musí,
- zvolené činnosti jsou příjemné a přinášejí uspokojení,
- jedná se o dobu odpočinku, zotavení sil, zábavy, ale i osobnostního rozvoje.²

Opakem volného času je doba, během které člověk plní své povinnosti, tedy činnosti, které musí vykonat, ať jsou příjemné, nebo ne. Pro dospělého člověka se jedná zejména o pracovní záležitosti, dále pak péče o domácnost, zajišťování a uspokojování základních biologických potřeb. U dětí převládá vyučování a z něho vyplývající školní povinnosti. Pávková dále dodává, že volný čas a k němu protiklad povinností nelze od sebe úplně oddělit. Ne všechny povinnosti jsou pro člověka přítěží. Existují i ty, které dělá ochotně a rád. Stejně tak existují i volnočasové aktivity, které jsou nejenom zábavou, ale mohou přinášet i hmotný zisk. Pro tuto oblast Pávková uvádí termín polovolný čas.³

Další teoretikem zabývajícím se volným časem je německý pedagog Horst W. Opaschowski, jenž komplexně vymezil následující funkce a možnosti volného času:

- rekreace (zotavení a uvolnění),

¹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 13

² PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*, str. 11

³ Tamtéž, str. 12

- kompenzace (odstraňování zklamání a frustrací),
- výchova a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení),
- kontemplace (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba),
- komunikace (sociální kontakty a partnerství),
- participace (podílení se, účast na vývoji společnosti),
- integrace (stabilizace života a rodiny a vrůstání do společenských organismů),
- enkulturace (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).⁴

3.1.2 Historický vývoj pojmu volný čas

Volný čas jako takový je spojený se změnami ve společnosti, které přinesla industrializace. Časově obtížnou manuální práci bylo možné nahradit stroji a lidem se zkrátil čas, který museli věnovat práci. Ubývalo i práce, kterou by musely provádět děti a mládež. Lidé se stěhovali více do měst, kde odpadla řada povinností spojených s životem na vesnici. Poměr mezi časem stráveným plněním pracovních povinností a časem, který má člověk pro sebe, se změnil ve prospěch toho druhého. Od konce první světové války byla zavedena osmihodinová pracovní doba a odsud můžeme nazírat na pojem volného času v dnešním slova smyslu. Při ohlédnutí do historie můžeme najít, jaký význam lidé přikládali pojmu volný čas v různých obdobích.

U antických myslitelů se můžeme setkat s pojmem „scholé“, kterým označovali chvíle rozjímání a odpočinku. Lidské štěstí podle nich spočívalo v činnostech, které nevedou k bezprostřednímu užítku, ale jsou vykonané pro ně samotné. Povznášeli duševní aktivitu a rozvoj osobnosti nad manuální činnosti. Aristoteles například doporučoval pro volné chvíle kultivaci mysli a vzdělávat se skrze čtení či debaty s přáteli.

Naproti tomu středověk podřizoval lidské jednání církvi. O volném času jako takovém nelze hovořit, neboť dominantním názorem, jež zastávala církev, byl,

⁴ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 14

že pozemský život je jen přípravou na ten posmrtný v ráji, kde je mnoho volného času. Tudíž není potřeba se mu věnovat na zemi.⁵ Společnost se dělila na prostý lid – měšťany, venkovany, církve a šlechtu. Každá skupina měla jiné složení dne. Zatímco den u prostého lidu začínal s východem a končil se západem slunce a trval mnohdy i 16 hodin, času pro další aktivity tak nebylo nazbyt. Aristokracie oproti tomu neměla vymezenou dobu pro práci a odpočinek a mohla se celý den věnovat aktivitám, jako byly lov, výlety do přírody či sledování divadla.

Humanismus vykládal volný čas jako čas určený pro specifickou oblast, v tom se podobá středověku, zejména pro obchodní činnosti. Volný čas se objevuje ve spojení s požadavkem osobní svobody. Vzniká zvýšený nárok na nezávislost a svobodu člověka.

Jak již bylo uvedeno v úvodu, zhruba během 19. a 20. století se volný čas pozvolna s proměnami práce začlenil do života jedinců. Ruku v ruce s tím se objevovaly i první obavy z toho, jestli lidé budou umět zacházet s volným časem, zejména děti a mládež. Odtud pocházejí první snahy o pedagogizaci volného času. Děti a mládež začaly využívat nejprve zařízení a aktivity určené původně pro dospělé, jako jsou tělocvičny, hřiště či cvičiště. Postupně se rovněž vytvořila samostatná zařízení i pro ně samotná.⁶

3.1.3 Výchova a volný čas

„Jedním z cílů výchovy je naučit člověka rozumně využívat volného času, formovat jeho zájmy, podporovat centrální, hluboký a celoživotní zájem.“⁷

Výchova ve volném čase je záměrná, cílevědomá a v mnoha případech i nežádoucí. Děti a mládež potřebují ukázat, jak lze efektivně a smysluplně trávit svůj volný čas. Zároveň musejí být aktivity v takové formě, aby byly shledány dostatečně zajímavými, motivujícími a to na bázi dobrovolnosti.

Potřeby a pokusy o pedagogické ovlivňování volného času vedly k tomu, že se v řadě evropských zemí začaly uplatňovat koncepce a pojmy jako jsou **výchova mimotřídní**, do kterých můžeme zahrnout aktivity uskutečněné ve škole ale mimo povinné

⁵ KOŽNAR, Miroslav. *Zacházení s časem volna v historickém pohledu*. Brno, 2006. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita, str. 13

⁶ PÁVKOVÁ, Jiřina a KOL. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy*, str. 22

⁷ Tamtéž, str. 30

školní osnovy a vyučování. Dále pak **výchova mimoškolní**, která probíhá zcela mimo budovu školy například v zařízeních a sdruženích volného času. Tyto dva pojmy se objevují spíše ve starší literatuře uplatňované poválečnou sovětskou pedagogikou a, jak upozorňuje Hofbauer, byly nahrazeny termínem **výchova mimo vyučování**, který označuje výchovné vlivy mimo povinné vyučování a rodiny, zahrnující aktivity prostřednictvím specifických institucí.⁸

Pávková uvádí následující funkce výchovy ve volném čase:

- výchovně-vzdělávací - ovlivňování osobnosti vychovaných jedinců prostřednictvím uspokojování a kultivaci potřeb, prohloubení a rozšíření zájmů a objevování a rozvíjení specifických schopností,
- zdravotní - podpora zdravého tělesného, duševního i sociálního vývoje vychovaných jedinců,
- sociální - bezpečnost, zároveň vytváření prostředí pro navazování různorodých vztahů a přátelství s lidmi s podobnými zájmy, setkávání se s jinými autoritami a rozmanitými sociálními rolemi ve skupinách,
- preventivní - předcházení negativních jevů jako jsou krádeže, neukázněnost, záškoláctví, vandalismus, šikana a jiné patologické jevy.⁹

Na výchově ve volném čase se tedy podílí navzájem několik subjektů. Nejsou to jen škola, školská výchovná zařízení, nestátní neziskové organizace, obce se samostatnou působností či nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, ale také velkou měrou i rodina.¹⁰

3.1.3.1 Rodina

„Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejícím na formování jejich osobnosti.“¹¹

⁸ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 18

⁹ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*, str. 16

¹⁰ Tamtéž, str. 55

Z rodiny získáme první zkušenosti z aktivit volného času. Rodina tvoří východisko, na kterém závisí variabilita našich prvotních zážitků a má velký vliv na to, jaké hodnoty v budoucím životě volnému času přisoudíme. Rodina má vytvářet příznivé prostředí a v něm takové podmínky, které by zajišťovaly dětem dostatek času, finančních a hmotných prostředků, díky kterým by mohly plnohodnotně plánovat a prožívat volný čas. Rodina by se měla aktivně zajímat o způsoby, jak jejich děti mohou trávit volný čas smysluplně. V této oblasti by měla být inspirací, realizátorem, zároveň i dohlížitelem a usměřovatelem. Rodiče by měli učit své potomky zaujímat určitý postoj k volnému času, přičemž žádoucím je, aby se děti učily využívat volný čas k osobnímu rozvoji v prospěch svůj a svého okolí. Toto působení se podle Hofbauera projevuje:

- nápodobou, kopírováním a osvojováním vzorců volnočasového chování rodičů,
- realizací samostatných ale i společných zájmových aktivit na pravidelné bázi,
- sledováním a cílevědomým reagováním na potřeby, zájmy a přirozený talent dětí.¹²

3.1.4 Životní styl a volný čas

Životní styl je definován jako „*souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje. Zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek.*“¹³ To, jak trávíme volný čas je jedním z ukazatelů životního stylu.

Osobní systém hodnot má vliv na to, jakou důležitost přisuzujeme volnému času. Ideální je podle odborníků, jak uvádí například Pávková, udržení rovnováhy mezi pracovními povinnostmi a volným časem. Existují jak případy, zvláště v dnešní době, kdy největší prioritu má práce a dochází tak k „šizení“ volného času. Odpočinek nebo zábava jsou brány pak jako něco nepatřičného a zbytečného. Naopak jsou zase lidé,

¹¹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 56

¹² Tamtéž, str. 62

¹³ PÁVKOVÁ, Jiřina a KOL. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy*, str. 29

pro které jsou náplní života především činnosti ve volném čase a na práci se dívají jako na nutné zlo, které se musí co nejdříve odbýt.¹⁴

Na podobu životního stylu a z toho vyplývajícího způsobu trávení volného času má, kromě osobních preferencí a jednání, vliv z velké části rodina. Jak již bylo uvedeno v předchozí části, rodiče hrají zásadní roli nejen při formování osobnosti, ale také předávají prvotní vzorce využívání volného času. Děti napodobují a zároveň se od rodičů učí způsobům života, do kterého patří i vytváření vztahu k volnému času. Rodina se velkou měrou podílí na tom, jak na něj nahlížíme a jakou důležitost mu přikládáme.¹⁵

3.1.5 Způsoby trávení volného času u dětí a mládeže

Možností, jak mohou dnešní děti a mladí lidé trávit čas je velké množství. Nabídka, stejně tak jako prostředky jsou bohaté a mnohem víc než kdy v minulosti nejsou finanční možnosti rodiny rozhodujícím činitelem. Cílem je, aby děti a mládež strávily svůj volný čas hodnotně, smysluplně a vytvořily si tak k němu aktivní prospěšný vztah pro svůj budoucí osobní rozvoj. Kromě povinností, jako je školní docházka a času vyhrazeném pro spánek a hygienické úkony, i ony podobně jako dospělí, potřebují ve svém denním režimu čas na fyzický odpočinek a psychickou relaxaci. Žádoucí jsou činnosti, které jim pomohou odbourávat únavu a stres z vytížení ve škole.

Děti a mládež se mohou věnovat buď nějaké individuální činnosti, nebo činnosti ve společnosti s dalšími jedinci. Mezi individuální aktivity řadíme četbu, poslech hudby, některé druhy sportů, umělecké činnosti jako jsou malování, modelování. Fenomémem posledních let je především zvýšená konzumace televize, ale i rostoucí čas, který děti tráví za monitorem počítačů, během kterého hrají hry nebo využívají sociální sítě. Této problematice bude věnován prostor v další části.

Autoři, jako například Pávková, zdůrazňují také důležitost **zájmových činností**. Jsou to aktivity, které jsou u každého jedince jiné, uspokojují naše potřeby a formulují naše osobnosti. Utvářejí se v průběhu života a rozvíjejí naše schopnosti. Zájmy přinášejí odpočinek, zábavu, ale také dodávají neformální vzdělání. S rostoucím věkem se mohou

¹⁴ PÁVKOVÁ, Jiřina a KOL. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy*, str. 30

¹⁵ Tamtéž, str. 30

měnit nebo naopak se určitý zájem může prohloubit a specializovat. Můžeme je dělit na krátkodobé – dlouhodobé, hluboké – povrchní, aktivní – pasivní (například provozování nějakého sportu versus sledování sportu). Pávková dále uvádí rozdělení podle obsahu na společenskovední zahrnující sledování společenských a kulturních jevů, poznávání historických míst, prohlubování vztahů s jinými lidmi a vlastí, studium jazyků apod. Dále pak činnosti pracovní-technické, díky kterým si děti a mladí lidé zlepšují manuální zručnost, naučí se technickému myšlení a zacházení s materiály a způsoby manuální práce. Činnosti přírodovědně-ekologické zase rozvíjí vztah k přírodě a jejím zákonům stejně tak, jako ke všem živým i neživým výtvarům v ní obsažených. K osvojování znalostí a dovedností z různých oborů umění slouží činnosti esteticko-výchovné, jež prohlubují vztah k estetickému vnímání skutečností. Činnosti tělovýchovné a sportovní zvyšují dětem a mládeži fyzickou zdatnost a učí je uvědomění si svých pohybových schopností a jak je aktivně využívat pro své fyzické zdraví. Dlouhodobý aktivní zájem o určitý sport může pomoci jedinci nejen z hlediska udržení si určité fyzické kondice, ale učí jej cílevědomému přístupu, který se může promítnout i do dalších oblastí života.¹⁶

S tím souvisí i problematika toho, že ne všechny děti a mladí lidé mají stejnou dobu na volnočasové aktivity. Můžeme vidět případy, kdy děti nemají mnoho volného času. Příčinou může být přehlcení školními požadavky, přemrštěné domácí povinnosti, zájmová činnost provozovaná na vrcholové úrovni – například sport, či jiné. Mnoho volného času zase mohou mít děti, které nebyly dostatečně systematicky vedeny k nějaké zájmové aktivitě a nevědí tak, co s volným časem. Jak bylo uvedeno, v oblasti volnočasových činností je důležitý požadavek atraktivity, a aby je děti nevnímaly jako nudné. Nuda často vede k experimentování a „příčichávání“ k pro ně nebezpečným látkám, jako jsou alkohol, tabák a drogy vedoucí k rozsáhlejším patologickým jevům. Znovu je tak zdůrazňována funkce preventivní.

Děti a mládež patří mezi nejzranitelnější sociální skupiny, které si zaslouží zvýšenou pozornost. Je velice důležité i z pedagogického hlediska vědět, o čem přemýšlí a jak na svět nahlíží. Výzkum z roku 2010 prováděný v rámci projektu Klíč pro život s názvem Děti v ringu dnešního světa se zaměřil na zjištění hodnotové orientace dětí

¹⁶ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*, str. 75

ve věku 6 až 15 let. Součástí tohoto výzkumu byla také část týkající se volného času. Autoři se v této souvislosti zajímali o to, s kým hlavně děti tráví čas a co při tom dělají, jakou roli hrají média, především televize a internet, a v neposlední řadě jak se děti zapojují do různých mimoškolních aktivit a jaký to má na ně vliv. Hypotéza byla: *Děti, které aktivně tráví volný čas v organizacích poskytujících zájmové či neformální vzdělávání (organizované volnočasové aktivity v kroužcích, oddílech, klubech apod.), jsou v běžném životě subjektivně šťastnější a spokojenější.*¹⁷

Autoři rozdělili volný čas dětí na čas neorganizovaný, který je prostorem pro individuální aktivity každého z dětí, a čas organizovaný, charakteristický tím, že jej zajišťuje nějaké zařízení či organizace. Dále autory zajímalo, co děti dělají ve všední dny a co o sobotách a nedělích. Ukázalo se, že děti svůj neorganizovaný volný čas nejčastěji věnují kamarádům, televizi a počítači. Sledování televize vyšlo jako nejčastější činnost u všech věkových skupin. Nejmladší děti ve věku 6–9 let jako druhou a třetí nejčastější činnost uvedly učení se a sportování. Pro nejstarší děti je druhou nejobvyklejší činností poslech hudby a dále pak trávení času „někde venku“. O víkendu to jsou pak oni, kdo tráví u počítače třikrát až čtyřikrát více než děti z nejnižší věkové kategorie. Není žádným překvapením, že média, u kterých děti tráví nejvíce času je televize a internet. I tento výzkum potvrdil, že většina dětí se na televizi dívá více než hodinu ve všední dny a skoro každé páté dítě déle než dvě hodiny. S rostoucím věkem roste rovněž čas, který děti věnují televizi. O víkendu je toto číslo ještě vyšší. Čím více času tráví děti před televizí, tím spíše ho také tráví na internetu. Vyšší popularitu má u dětí internet. Až 80 % starších žáků uvedlo, že jsou prakticky denně on-line.¹⁸

Co se týče času organizovaného, autoři výzkumu uvedli následující zjištění. Zhruba tři čtvrtě dětí v České republice dochází alespoň jednou týdně do kroužku či oddílu a to především proto, že je baví, co se tam dělá a že se mohou naučit zajímavým věcem. Jako důvod uvedly také kamarády, které v kroužcích potkávají. Ukazuje se, že pro děti je v kroužcích přátelská atmosféra a pozitivní prostředí. Velkým pozitivem je fakt, že návštěva kroužků je iniciována přáním samotných dětí. U starších dětí zájem o kroužky opadává, částečně je to dáno přirozeným vývojem a nárůstem autonomie, částečně také

¹⁷ BOCAN, Miroslav a KOL. *Děti v ringu dnešního světa: Hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*, str. 5

¹⁸ Tamtéž, str. 43

proto, že pro ně chození do kroužku představuje něco, co není stylové a „in“. Navíc existují i situace, kdy daná organizace nemá v podstatě co starším dětem nabídnout. Paradoxně jsou děti starší 12 let často opomíjeny v náborových akcích, když mají být naopak více oslovovány. U dětí z menších obcí se ukazuje jako problém malá nabídka kroužků v místě jejich bydliště a u rodin ze socioekonomicky nižší vrstvy je důvodem neúčasti na volnočasových aktivitách taky nedostatek finančních prostředků.¹⁹

3.2 Charakteristika cílových skupin

3.2.1 Dítě

Dítě je pojem označující člověka v první a určující etapě života. Podle Úmluvy o právech dítěte „*se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve*“.²⁰ Hranice dětství je pohyblivá, v určitých případech se počítá začátek dětství od fyzického narození, jinde se už považuje za dítě i nenarozený plod. Konec dětství je brán dosažením právní plnoletosti, v některých kontextech se fáze dospívání – mladistvý věk nepočítá k dětství. Pro účely této diplomové práce je dětství určeno jako období od pěti do patnácti let. Lze tedy říci, že se práce bude věnovat institucím zajišťující volný čas předškolním dětem a dětem s povinnou školní docházkou.

3.2.2 Mládež

Termínem mládež se označuje sociálně demografická skupina, která je vymezená specifickými biologickými, psychologickými, ekonomickými a sociálními znaky. Věkově se jedná o přechod z dětství do dospělosti. Petrušek a kol. uvádějí od 14-15 let, tedy věkem, kdy v České republice končí povinná školní docházka, do 30 let, kdy se předpokládá dokončení sociálního zrání.²¹ Právně se rozumí začátek dospělosti dovršení plnoletosti, v naší zemi 18 let. Z toho vyplývá určení mládeže jako skupiny mladých lidí od 15 do 18 let.

¹⁹ BOCAN, Miroslav a KOL. *Děti v ringu dnešního světa: Hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*, str. 53

²⁰ *Úmluva o právech dítěte* [online]. [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

²¹ PETRUSEK a KOL. *Velký sociologický slovník*, str. 635

Mládež je heterogenní skupinou, jejíž členové se v průběhu této fáze osvojují určité sociální mechanismy, učí se novým rolím, dotvářejí si životní hodnotový systém a připravují se na budoucí profesní dráhy. Právě příprava na povolání patří mezi nejvýznamnější znaky, kterými se skupina vnitřně diferencuje. Mládež se může lišit i z hlediska své ekonomické aktivity, patří sem rovněž jedinci, kteří již pracují. Dalšími rozdíly jsou například zájmy či potřeby.²²

Z hlediska trávení volného času je mládež na rozdíl od dětí samostatnější, nevyžaduje obvykle dozor dospělých. Aktivity jsou rozdílnější i vzhledem k rozmanitosti skupin a odráží jejich rozvíjející se osobnosti a individualitu.

3.3 Typologie institucí

3.3.1 Charakteristika institucí podle Bronislawa Malinowského

Antropolog Bronisław Malinowski ve svém díle *Vědecká teorie kultury* vysvětluje principy vědeckého pojetí kultury, které je základem pro odvětví antropologie. Podle něho začíná věda pozorováním, na základě toho se ze sbíraných tvrzení oddělí ta, která jsou relevantní a závažná od těch, která jsou nahodilá a nepodstatná. Probíhá neustálá verifikace, bez které by věda nemohla existovat, stejně tak jako předpoklad existence obecných názorů, pokusů a výměny myšlenek. Důkaz a tvrzení musí být vyjádřeno slovy, v pojmech, které jsou výsledkem určité teorie, kdy některá fakta jsou závažná, jiná nahodilá.

Kulturu definuje jako rozsáhlý aparát složený z hmotných a duševních objektů. Při studii kultury bychom neměli zapomínat na fakt, že člověk je přírodním druhem. Nejdříve se uspokojují potřeby jeho organismu, poté další potřeby a imperativy. K uspokojování lidských potřeb je nezbytné, aby lidské bytosti spolupracovaly. Organizaci vykládá jako nutnou podmínku k tomu, aby člověk splnil úkol a dosáhl určitého výsledku. Jednotku lidské organizace nazývá institucí, což je v jeho podání pojem, který v sobě obsahuje jak společné hodnoty, tak i systém vzájemných vztahů. *„Lidské bytosti spolupracují a tak uspokojují některé ze svých žádostí a při tom vykonávají vliv na své*

²² PETRUSEK a KOL. *Velký sociologický slovník*, str. 635

prostředí.“²³ Úkolem vědecké antropologie je pak vytváření teorie institucí – konkrétní analýzy typů sjednocování a organizace. Základem kultury je organizování lidí do skupin na základě tradičních zvyklostí, zákonů či dohod. Organizace každé instituce uspokojuje potřeby svých obyvatel a společnosti jako celku, plní tak určitou funkci.

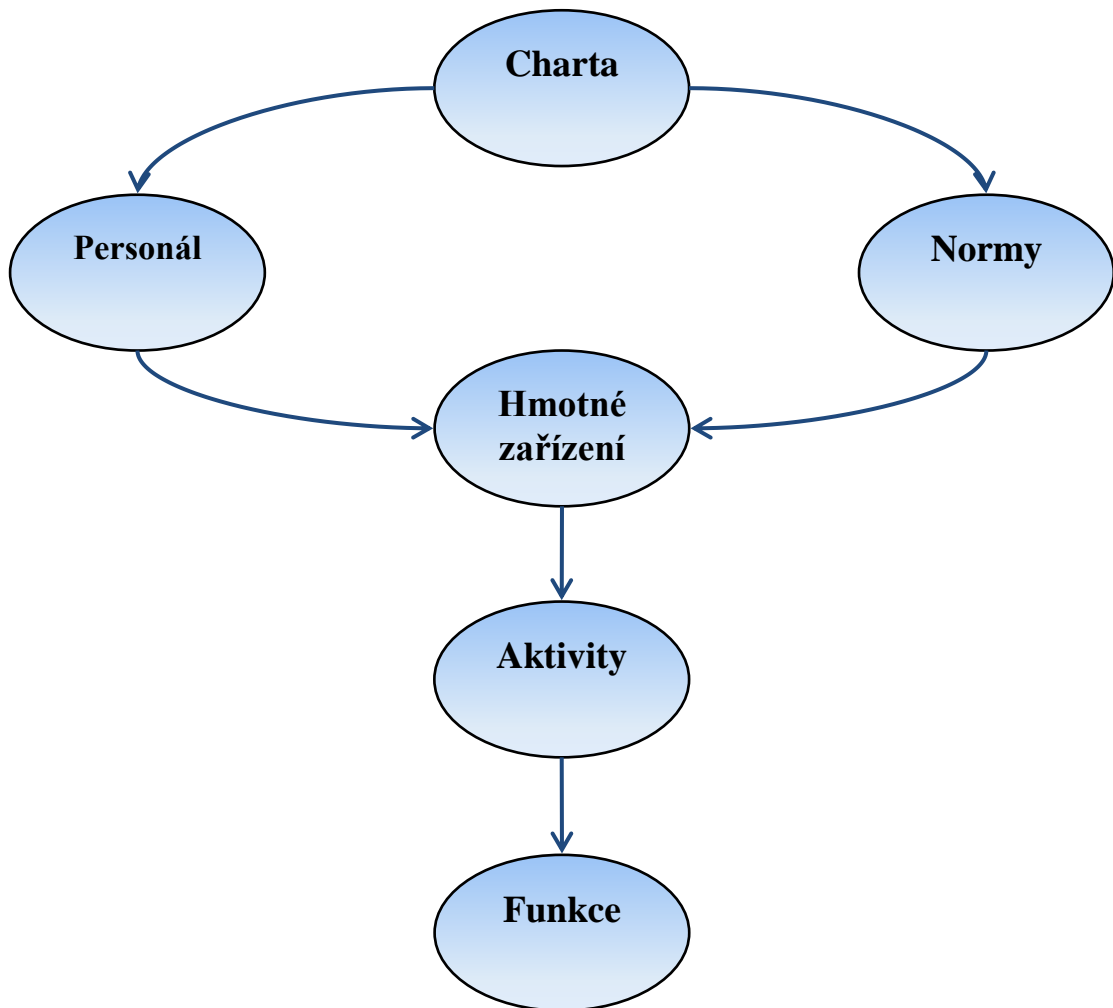
Každá instituce má **chartu** popisující její účel a funkci. Obsahuje také základní myšlenku instituce dodržovanou jejími členy a vymezenou společností. Dále musí instituce disponovat **personálem** – lidmi, kteří jsou uskupeni v instituci podle určitých pravidel a dělby práce. Třetím prvkem ve struktuře každé organizace jsou **pravidla a normy**, jejichž součástí jsou nejenom zvyky, právní normy a mravní příkazy, ale také technické dovednosti. Pro fungování instituce je nezbytné, aby disponovala **hmotným zařízením**, jenž se nachází v jejím majetku, skrze něž uspokojuje potřeby a dosahuje určitých hodnot. Instituce vykonávají reálné **aktivity** – činnosti, které závisejí na schopnostech, vůli a snaze svých členů. Struktura je završená **funkcí**, kterou Malinowski popisuje jako cíl a úlohu, jehož chce organizace dosáhnout. Čili uspokojení určité potřeby aktivitou, během které lidské bytosti kooperují, využívají přitom dostupných nástrojů a směřují tím k určenému cíli.

*„Každá instituce, tj. organizovaný druh činnosti, má určitou strukturu. Abychom mohli takovou instituci pozorovat, rozumět jí, popisovat ji a teoreticky o ní diskutovat, je třeba jí analyzovat...“*²⁴ Tyto struktury jsou dle Malinowského univerzální ve všech kulturách.

²³ MALINOWSKI, Bronisław. *Vědecká teorie kultury*, str. 44

²⁴ Tamtéž, str. 59

Obrázek č. 1 - Instituce podle Bronisława Malinowského²⁵

3.3.2 Instituce pro trávení volného času v České republice

Počet míst, kde by děti a mládež mohly trávit svůj volný čas, je jistě mnoho. Namátkou můžeme jmenovat dětská hřiště, dětské koutky v rámci obchodních center a další střediska, která jsou organizována občanskými sdruženími. V této kapitole se budeme ale zabývat institucionalizovanými zařízeními, která jsou garantována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT).

Tyto volnočasové instituce pro děti a mládež slouží jako místo, kde jedinci mohou nalézt podporu, motivaci a vedení k smysluplnému využívání volného času. Pod pedagogickým dohledem a v bezpečném sociálním prostředí se děti a mládež učí

²⁵ MALINOWSKI, Bronisław. *Vědecká teorie kultury*, str. 58

osvojovat dovednosti a znalosti k rozvoji své vlastní osobnosti. Jejich posláním je poskytovat odbornou, metodickou a materiální podporu všem účastníkům.

3.3.2.1 Střediska volného času

Střediska volného času se zaměřují na různé oblasti zájmového vzdělávání. Zpravidla fungují celoročně a nabízejí aktivní využití času nejen dětem a mládeži, ale také dospělým a seniorům. Kromě pravidelných kroužků pro stálé účastníky pořádají také speciální aktivity, soutěže, kurzy, spontánní akce, vzdělávací programy v rámci prevence patologických jevů a mnoho dalších činností. Zapojují se do komunitního života a jeho plánování a zároveň se systematicky věnují dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Podle posledních údajů MŠMT existovalo ve školním roce 2014/2015 312 středisek volného času, kterých navštívilo 272 744 účastníků, přičemž největší podíl z nich tvořili žáci - 74,1 % a děti - 13,5 %.²⁶

Mezi základními středisky pro volný čas řadíme **Domy dětí a mládeže** (dál jen DDM). Jsou zřizována podle zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. DDM nabízejí širokou škálu volnočasových zájmových kroužků od sportu, uměleckých disciplín po výuku cizích jazyků. Organizují dále sezónní akce, tábory, odborné přednášky nebo také olympiády pro děti a mládež, např. matematické, jazykové apod.

3.3.2.2 Domovy mládeže

Domovy mládeže (dále jen DM) jsou zařízení, jež poskytují žákům středních škol a vyšších odborných škol kvalifikovanou výchovu zahrnující vyučování, ubytování a také stravování. Pro studenty nabízí i volnočasové aktivity v mimoškolních hodinách. Převážně je využívají ti, kdož pro velkou vzdálenost nemohou dojíždět do školy každý den. Někdy bývají nazývány internáty.²⁷

Činnost DM je řízeno vyhláškou č. 64/1992 Sb., o domovech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. [cit. 2015-12-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

²⁷ PÁVKOVÁ, Jiřina a KOL. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy, str. 127

3.3.2.3 Volnočasová zařízení školy – školní družiny a školní kluby

Škola jakožto vzdělávací a výchovná instituce hraje významnou roli i ve volnočasovém životě dětí a mládeže. Kromě zpřístupňování vzdělávání skrze dopolední povinné vyučování, základní školy souběžně s tím do určité míry ovlivňují trávení volného času svých žáků. Především nabídkou svých aktivit mimo vyučování, jako jsou příležitostné jednorázové akce – návštěvy historických a kulturních památek, plesy, maškarní slavnosti apod. Nebo dále umožnění účasti žáků v místních, regionálních, celostátních a mezinárodních soutěžích.

Dnes se pomalu hranice mezi časem určeným vzdělávání a volným časem stírá. Díky široké nabídce volnočasových aktivit, které jednotlivé základní školy nabízejí svým žákům, tráví děti ve škole stále více času i mimo vyučování. Tato školní zařízení, jež svou činností přispívají k rozvíjení a prohloubení znalostí a dovedností žáků, vznikla jako *„inspirací poznáním, že sama ani rodina, ani škola nezaručí všestranný rozvoj osobnosti dítěte a mladého člověka.“*²⁸

V České republice existují volnočasová zařízení školy ve formě školní družiny a školních klubů. Jejich činnost je upravena vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Školní družiny poskytují zájmové vzdělání žákům ze základních škol a zároveň slouží jako vzdělávací, rekreační, sportovní, výchovné a zájmové centrum v době mimo vyučování. Docházka je každodenní, vede se evidence, přičemž je určená pro žáky prvního stupně dané základní školy. Zatímco školní kluby jsou pro žáky druhého stupně základních škol. Na rozdíl od družin by měly být otevřenými zařízeními, kam může docházet každý zájemce bez ohledu na to, zda do dané školy chodí, či ne. Fungují na bázi dobrovolnosti. Aktivity, které nabízejí školní kluby, se velice podobají těm, které najdeme například v DDM.

3.3.2.4 Sdružování dětí a mládeže ve volném čase

Kromě výše jmenovaných způsobů trávení volného času můžeme v českém prostředí najít další sdružení, která se starají o to, aby děti a mládež přistupovaly k volnému času smysluplně.

²⁸ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, str. 66

Mezi ně patří největší skautská organizace v České republice **Junák**, která má přes 53 tisíc členů ve více než dvou tisících oddílech a je největší výchovnou organizací v České republice. Skautské klubovny, jež slouží jako místo setkávání, jsou po celé republice. Základní jednotkou je oddíl, ve kterém najdeme zhruba 15 až 30 dětí se skupinou vedoucích. Skautská výchovná metoda vede mladého člověka na jeho cestě k osobnímu rozvoji. Je založena na principech respektování mravních hodnot, týmové práce v malých skupinách, pobytu v přírodě, motivace dětí pomocí příběhů, průvodcovské role dospělých, službě společnosti a dalších.²⁹

Základní umělecké školy (ZUŠ) jsou určené k rozvíjení zájmu a nadání talentovaných dětí v hudebním, dramatickém, výtvarném či tanečním oboru. Spadají sice do sítě škol, probíhá u nich jako ve škole vedení docházky, potřeba domácí přípravy, známkování a předávání vysvědčení, ale účast je zcela dobrovolná a uskutečňuje se mimo povinné vyučování, stejně tak jako v **jazykových školách**.

Zájmová sdružení jsou různorodá, mohou být mnohdy odborně zaměřená, jako jsou ekologické organizace či sdružení zdravotně postižených občanů, nebo tělovýchovná. Mezi nejvýznamnější tělovýchovná sdružení patří **Sokol**, který vznikl v roce 1862 z iniciativy Miroslava Tyrše. Funguje dodnes a má zhruba 190 tisíc členů. Hlavními cíli sdružení jsou *„zvýšovat tělesnou zdatnost svých členů, organizovat a vykonávat tělovýchovnou, sportovní, kulturní a společenskou činnost, podporovat rozvoj osobnosti a vychovávat k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii, svobodě a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa, přičemž vychází z odkazu Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera.“*³⁰

Významnými institucemi, které mohou hrát roli v trávení volného času dětí a mládeže, jsou i náboženské spolky. Určené především pro děti z věřících rodin se zaměřují ve své činnosti na spolupráci a pomoc potřebným či problematickým skupinám obyvatelstva.

²⁹ Junák. *Hlavní principy skautského programu* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <http://www.skaut.cz/skauting/skautsky-program/hlavni-principy-programu>

³⁰ Sokol. *Definice České obce sokolské* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <http://www.sokol.eu/obsah/5486/definice-ceske-obce-sokolske>

3.4 Financování institucí pro volný čas

Provozování volnočasových aktivit může v některých případech znamenat zvýšené finanční výdaje pro rodiny, instituce i školy. Nabídka aktivit se rozšiřuje, spolu s tím se objevují nové požadavky na bezpečnost a modernost vybavení, pomůcek a materiálů. Existuje několik způsobů, jak lze financovat provoz těchto institucí:

- veřejné financování prostřednictvím institucí veřejné správy (státní správa a samospráva),
- neveřejné financování prostřednictvím nadací, různých forem sponzoringu, příjmů z vlastní činnosti, členských příspěvků či dalších zvýhodnění.

V prvním případě hovoříme o příspěvkových organizacích, mezi které řadíme základní školy, domy dětí a mládeže, knihovny apod. Jejich zřizovatelem bývá stát skrze své složky – ministerstvo či územní samosprávné celky, který je také hlavním zdrojem financování. Sama organizace se také podílí svými aktivitami ke zlepšení rozpočtu, například efektivním fundraisingem. Ve druhém případě se jedná o neziskové organizace, které jsou spíše nestátního charakteru. Patří mezi ně nadace, nadační fondy, občanské spolky a sdružení či obecně prospěšné společnosti. Jejich neziskovost spočívá v tom, že se vytvořený zisk nedělí mezi vlastníky, ale vrací se zpět do činnosti. Významnými aktéry na poli volnočasových aktivit jsou občanská sdružení, například tělovýchovné spolky, rybářské či myslivecké spolky, které se těší velké členské základně, čímž pádem je jejich činnost pokrytá členskými příspěvky.

3.4.1 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace (dále jen PO) plní úkoly ve veřejném zájmu, jsou neziskovými organizacemi, jež čerpají ze státního rozpočtu příspěvky potřebné k fungování. Takto je provozována většina škol, školských zařízení a institucí pro trávení volného času.

PO je právnickou osobou veřejného práva, kterou může zřizovat stát, kraj či obec. Právní subjektivitu uznává příspěvkovým organizacím územně samosprávných celků zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (o malých rozpočtových pravidlech). Vzniká, zaniká, rozděluje či se slučuje rozhodnutím zřizovatele,

který vydává o vzniku PO **zřizovací listinu**. Zřizovací listina musí mít náležitosti upravené v § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Ve zřizovací listině najdeme uvedení hlavní a doplňkové činnosti, vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který předává PO do vlastní správy a vymezení takových majetkových práv, jež PO umožní, aby svěřený majetek spravovala pro účel, k němuž byla zřízena. Na podobu konkrétního postavení dané PO má vliv dále rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, organizační řád a další vnitřní závazné pokyny.³¹

Hospodaření PO se řídí rozpočtem, jež se vytváří na konkrétní kalendářní rok, přičemž platí zásady uvádění nákladů akcí a jejich zdrojů. Hlavním ekonomickým rysem příspěvkových organizací je, že jejich činnosti nejsou ziskové a zpravidla musí být zřizovatelem dotována. Peněžní prostředky získává PO vlastní činností, prostředky získanými z rozpočtu svého zřizovatele, ze svého finančního fondu, peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí. Jednotlivé prostředky jsou uvolněny na konkrétní účel a nesmí být využity k jiným účelům. Zřizovatel může v těchto případech požadovat navrácení nevyužitých prostředků, příp. schvalovat změnu účelu. PO si vytváří finanční fondy, kterými jsou rezervní fond, investiční fond, fond odměn, fond sociálních a kulturních potřeb, přičemž zůstatky z těchto fondů se převádějí do následujícího roku.³²

Organizační struktura PO není určena žádným právním předpisem a odvíjí se podle vlastních potřeb dané organizace. Dělí se na ředitelství a jednotlivé úseky, jež se dále člení na odbory a oddělení. To zda zaměstnanci pobírají plat, či mzdu závisí, podle § 109 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, na tom, jestli více jak 50 % finančních prostředků na mzdové prostředky pochází z dotace zřizovatele či z vlastní ekonomické činnosti.³³

³¹ AVPO. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf

³² *Zákon pro lidi. Finanční hospodaření územních samosprávných celků* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

³³ Tamtéž

3.5 Související právní úpravy

Vzdělávání dětí a mládeže a s tím související způsoby trávení volného patří mezi základní témata v každé společnosti, jež si zaslouží i náležitou právní pozornost. V České republice se legislativa vztahující se ke vzdělávání dětí a mládeže řídí zákony, vyhláškami a metodickými pokyny MŠMT. Kromě výše jmenovaných zákonů a citovaných odstavců, jež se týkají financování příspěvkových organizací, bude níže doplněn přehled právních náležitostí, které souvisejí s touto oblastí.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 472/2011 Sb.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělání, podle které se řídí činnost školských zařízení pro volný čas. Konkrétně se můžeme dočíst, že „*školská zařízení pro zájmové vzdělávání jsou: a) středisko volného času, b) školní klub, c) školní družina*“.³⁴ Vyhláška rozděluje střediska volného času na „*a) dům dětí a mládeže, který uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání, b) stanice zájmových činností zaměřená na jednu oblast zájmového vzdělávání*“.³⁵

Vyhláška č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání, která upravuje soutěže a přehlídky organizované pro děti, žáky a studenty škol a školských zařízení v zájmovém vzdělávání vyhlášené nebo spoluvyhlášené MŠMT.

Vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání, která upravuje činnost základních uměleckých škol.

³⁴ Zákony pro lidi. Předpis č. 74/2005 Sb. Vyhláška o zájmovém vzdělávání [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74>

³⁵ Tamtéž

4 Praktická část

4.1 Cíl výzkumu

Pojmy a výklad, který se nachází v teoretické části, budou v této části převedeny do praxe. Praktický výzkum si klade za cíl odpovědět na následující otázky:

- Plní Dům dětí a mládeže Stodůlky své poslání a využívá k tomu všechny dostupné prostředky?
- Je si Dům dětí a mládeže Stodůlky vědom svých silných a slabých stránek a pracuje na příležitostech, jak vylepšit svou činnost?

Dalším cílem je určit konkrétní oblasti a témata, která zatím chybí v aktivitách DDM Stodůlky, popřípadě jak vylepšit stávající nedostatky.

4.2 Metodika výzkumu

K zodpovězení výzkumných otázek bude provedena analýza celkové činnosti instituce podle kategorií Bronislawa Malinowského a SWOT analýza.

Tabulka č. 1 – Použité způsoby sběru dat

Kategorie podle Bronislawa Malinowského	Způsob sběru dat
Charta, pravidla, normy	Analýza vztahujících se dokumentů
Personál	Rozhovory, analýza vztahujících se dokumentů
Hmotné zařízení	Fyzické pozorování, analýza vztahujících se dokumentů
Ekonomické předpoklady	Rozhovory, analýza vztahujících se dokumentů
Aktivity	Analýza vztahujících se dokumentů, analýza webových stránek, rozhovory

Zdroj: vlastní zpracování

Metodikou praktické části je sběr dat, jejich zpracování a zapojení znalostí získaných z předchozí části. Aplikace konkrétních faktů pro konkrétní volnočasovou instituci. Zpracování dat slouží především k potvrzení, či vyvrácení určených hypotéz.

Data byla získána z veřejně dostupných zdrojů – z internetových stránek DDM Stodůlky, na kterých byly všechny důležité dokumenty. Nejrelevantnější pro práci

představují data pro školní rok 2014/2015, neboť se jedná o uzavřené období, u kterého můžeme předpokládat, že nedojde k žádné změně.

Institucionální analýza podle Bronisława Malinowského bude hodnotit 5 kategorií, které jsou dále rozděleny do podoblastí, jejichž systém hodnocení bude vysvětlena v následující tabulce. Ke každé podoblasti byla zvolena hodnotící kritéria, podle kterých jsme podoblasti označovali známkami 1 až 5. 1 představovala výbornou, 5 nedostatečnou. Následně jsme známky z podoblastí jednotlivých kategorií zprůměrovali, abychom získali za každou kategorii jednu výslednou známku. Známkami za každou kategorii jsme opět zprůměrovali, abychom získali konečnou známku.

Tabulka č. 2 – Klasifikační systém institucionální analýzy

Stupeň	Slovní hodnocení
1	Výborný, vynikající stav
2	Velmi dobrý stav s drobnými nedostatky
3	Průměrný stav
4	Dostatečný stav, převaha nedostatků
5	Nedostatečný stav se závažnými nedostatky ohrožující fungování instituce

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Data a diskuze

4.3.1 Charakteristika Městské části Praha 13

4.3.1.1 O Praze 13

Městská část (dále jen MČ) Praha 13 leží v jihozápadní části hlavního města u výjezdu dálnice D5 na Plzeň a dále do Německa. Rozkládá se na 1 323 hektarech, počet obyvatel k 31. 12. 2014 činí 61 205, z nichž 8 995 jsou ve věkové skupině 0-14 let, 45 272 ve věku 15-64 a 6 938 ve věku 65 a více.³⁶ Skládá se z 5 celků: Stodůlky, Lužiny, Nové Butovice, Velká Ohrada a Třebonice. Pod správou Úřadu městské části Praha 13 patří od 1. 7. 2001 rovněž MČ Praha-Řeporyje.

³⁶ Český statistický úřad [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=44&uroven=100&w=>

Od konce roku 1994 je MČ Praha 13 spojená se zbytkem hlavního města metrem – trasou B, jež prochází stanicemi Nové Butovice, Lužiny, Stodůlky na Zličín. Díky své příznivé poloze blízko centra je vyhledávaným místem pro výstavbu nových administrativních budov, obchodních center a bytových objektů.

Starostou je Ing. David Vodrážka za ODS. Zastupitelstvo má 35 členů, z nichž 9 je za ODS, 8 za ANO 2011, 7 za TOP 09, 4 za ČSSD, 3 za Stranu zelených, 2 za Piráty a 2 za KSČM.

Součástí hlavního města je MČ Praha 13 od roku 1974. Území v sobě zahrnuje chráněné krajinné oblasti Prokopské a Dalejské údolí, které z něho činí jednu z nejnavštěvovanějších pražských přírodních atrakcí. MČ Praha 13 se dále pyšní nejnižším věkovým průměrem - 38,3 roků, svých obyvatel v porovnání s jinými částmi Prahy.³⁷

4.3.1.2 Školství

V MČ Praha 13 funguje celkem 31 mateřských škol, z nichž 9 je v soukromých rukou a 1 je církevního charakteru. Základních škol je v této městské části 10 a 1 základní umělecká škola. Počet středních škol je celkem 3. Podrobnější výčet najdeme v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – Přehled školských institucí v MČ Praha 13³⁸

Typ školní instituce	Počet
Mateřské školy	22
Soukromé mateřské školy	9
Základní školy	10
Základní umělecké školy	1
Střední školy	2
Střední odborné školy a střední odborná učiliště	1

Zdroj: vlastní zpracování

³⁷ MČ Praha 13. *O Praze 13* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/O-Praze-13>

³⁸ MČ Praha 13. *Školství* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Skolstvi.html>

4.3.1.3 Instituce pro trávení volného času v MČ Praha 13

Mimoškolní volnočasová zařízení

Na Městské části Praha 13 existuje pro trávení volného času dětí a mládeže rozmanitá skladba možností. Podobně jako na jiných místech republiky i zde funguje pobočka společnosti **Kroužky**, školského zařízení, které organizuje zájmový čas dětí už 16 let. Přímou v mateřských a základních školách Prahy 13 pořádá kroužky, jako jsou florbal, vědecké pokusy, gumičkování-korálkování, mini judo, tanečky, hip hop, bojové sporty, keramika, vaření, badminton a další.

Děti se mohou zapojit rovněž do činnosti různých klubů a sdružení, konkrétně to jsou křesťanské sdružení **Bét-el**, dětský oddíl **Cestík**, oblastní spolek **Českého červeného kříže**, dětské sdružení **RTC**, která pořádají pod heslem děti pro děti sportovní a zábavné akce pro místní děti po celý rok. Mezi tradiční události patří Den dětí s Algidou, Běh Terryho Foxe, Koloběžky, Poslední prázdninový týden, Pohádkový les, Rondelkros a další. Od roku 2003 funguje RTC Team, který má asi 25 členů ve věku od 10 do 20 let. Mohou se do něj hlásit noví členové, kteří projeví zájem podílet se na přípravě a organizaci akcí pro děti.

Na Praze 13 funguje dále i **Pionýrský oddíl Rondel**, jenž organizuje pro své nejmladší členy každou středu od 16 do 18 hod schůzky s rozmanitou náplní. V průběhu celého školního roku se pořádají pod taktovkou oddílu různé jednodenní výlety, vícedenní výpravy nebo oddíl zajišťuje společnou účast na dalších akcích, pořádaných jinými subjekty. Mezi nejznámější akce patří Ledová Praha, Koncert Děti dětem nebo Květinový den. Stěžejní akcí celého pionýrského roku je tábor pořádaný o letních prázdninách. Veškeré akce jsou otevřené široké veřejnosti. Jedná se o demokratický, dobrovolný, samostatný a nezávislý spolek, který se věnuje výchovné práci s dětmi a mládeží ve volném čase.

Kromě Pionýra se mohou děti a mládež na Praze 13 přidat do několika oddílů **Junáka – českého skauta**. Pro děvčata a chlapce ve věku 6-10 let je otevřen 97. oddíl Letorost, pro ty starší 10-15 let zase 97. oddíl Paráda a Vlčáci. Jenom pro děvčata od 6 do 15 let je určen 98. oddíl Minnehaha, pro chlapce od 9 do 15 let zase 96. oddíl Šipka. Kromě pravidelných schůzek, které se konají jednou za týden nebo jednou za dva týdny,

pořádají oddíly zhruba jednou měsíčně jednodenní či víkendové výpravy, o letních prázdninách pak pořádají tábory. Významným hráčem na poli volnočasových aktivit je Občanské sdružení Jaka, které provozuje **klub Třináctku**. Klub je určen dětem od 6 do 15 let. Organizuje hry a soutěže, sport, olympiády, výtvarné činnosti, hudba, tanec a diskotéky. Klub je otevřen každé sudé pondělí 16:30-19:30 hod. a každý čtvrtek 15:00-19:00 hod. Dvakrát měsíčně pořádá klub sobotní výlet.

Křesťanské zastoupení v MČ Praha 13, kromě uvedeného **Bét-el**, je dále v podobě několika volnočasových klubů. Dorostový **klub Metrix** pro děti ve věku 9-15 let seznamuje děti se zásadami křesťanského života a s Biblií, a to srozumitelnou a zábavnou formou. Dále tu jsou děti vedeny prostřednictvím her k rozvíjení fyzických a duševních schopností, pohotovosti, nápaditosti a v neposlední řadě i smyslu pro fair play. Klub rovněž pořádá pravidelné schůzky každý pátek v 17 hodin (mimo prázdniny). Občanské sdružení Den organizuje biblický **klub Průzkumník** pro děti ve věku 6-14 let. Umožňuje dětem prožít spoustu dobrodružství v přírodě i v klubovně, poznat nové kamarády a dozvědět se nové věci o Bohu. Pravidelné schůzky se konají každou středu 16:30-18:00.

Z kategorie sportu, turistiky a jiných pohybových aktivit v přírodě najdeme několik skupin, které tyto aktivity dětem nabízejí. Například **skupina Úsvit** učí děti, jak poznávat přírodu, jak ji chránit a nepoškozovat. Pořádá letní tábory na vlastní základně v Českém ráji, zimní tábory s lyžováním, jednodenní a víkendové výpravy do přírody. Pro širokou veřejnost organizuje každoročně podzimní pochod okolím Prahy, známý jako *Šou Šlap*. Podobně jako Úsvit i **Liga lesní moudrosti** má za cíl probudit v dětech lásku k přírodě. Vodácký a turistický **klub Rozcestník**, jenž provozuje občanské sdružení Kotva, učí své členy vodácké teorii, zálesáckým dovednostem, orientaci a přežití v přírodě. Každý třetí víkend během školního roku jede oddíl na vodu nebo na výlet, o prázdninách pořádá putovní vodácký tábor. Při Klubu českých turistů fungující turistický oddíl **Filištíní Praha** je zaměřen na pohyb a pobyt v přírodě. Je určen pro podnikavé kluky a holky od 8 do 15 let. Oddílová činnost probíhá celoročně, minimálně jednou měsíčně se koná víkendová výprava, na které se děti volnou formou seznamují se základy tábornictví, pohybu ve skalních oblastech, základy horolezectví apod.

Nízkoprahové programy pro děti a mládež v MČ Praha 13 zajišťuje **Proxima Sociale o.p.s.** Terénní program se zaměřuje na ulice v okolí metra Luka, Lužiny, Hůrka

a okolí Central parku na Praze 13. Vyhledává a kontaktuje děti a mládež ve věku od 12 do 19 let. Sociální služba nabízí informace, radu a podporu v obtížných životních tématech související s dospíváním (vztahy, rodina, škola, sex, výběr povolání, brigády, šikana, drogy a alkohol, vztahy s institucemi, nuda, atd.). Poskytování poradenství funguje anonymně a zdarma každé pondělí a čtvrtek 14:30 - 19:30 hodin. Otevřen je rovněž nízkoprahový klub **Jedna Trojka** pro děti a mládež od 12 do 19 let z Prahy 13. Funguje jako sociální služba (anonymní a zdarma) s nabídkou poradenství a pomoci na obtížná životní témata dospívajících, dále nabízí prostor pro různé zábavné hry, turnaje a sportovní vybavení. Klub je otevřen každé úterý, středa a čtvrtek od 14 do 20 hodin.

Pro předškolní děti existuje v MČ Praha 13 široká škála možností. Zde najdou maminky s dětmi v předškolním věku prostory ke společným zážitkům. Funguje zde několik rodinných a mateřských center: **Rodinné centrum Rybičky, Rodinné centrum a Montessori školička Hvězdička, Mateřské centrum Řepánek, Mateřské centrum Archa, Mateřské centrum Prokúpek, Baby klub Juklík** a další.³⁹

³⁹ MČ PRAHA 13. *Děti a mládež* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Deti-a-mladez>

Volnočasová zařízení při školách

V MČ Praha 13 se nachází 10 základních škol a 1 základní umělecká škola. Všechny školy disponují školní jídelnou a školní družinou. Při každé z nich existují rozsáhlé možnosti kroužků různých oblastí, od sportovních aktivit, kurzů cizích jazyků, umělecké tvorby – keramika, kreslení apod., až po hudební kroužky. Níže uvádíme úplný seznam s adresami.

Tabulka č. 4 – Přehled základních škol MČ Praha 13⁴⁰

Číslo	Škola	Adresa
1	Fakultní základní škola při Pedagogické fakultě UK	Brdičkova 1878, 155 00 Praha 5 - Lužiny www.fzsbrdickova.cz
2	Základní škola s rozšířenou výukou jazyků, Bronzová 2027	Bronzová 2027, 155 00 Praha 5 - Lužiny www.zs-bronzova.cz
3	Fakultní základní škola profesora Otokara Chlupa Pedagogické fakulty UK, Praha 13, Fingerova 2186	Fingerova 2186, 158 00 Praha 13 – Nové Butovice www.fzs-chlupa.cz
4	Základní škola, Praha 13, Janského 2189	Janského 2189, 155 00 Praha 5 - Velká Ohrada www.zs-janskeho.cz
5	Základní škola, Praha 13, Klausova 2450	Klausova 2450, 155 00 Praha 5 - Velká Ohrada www.klausovazs.cz
6	Základní škola, Praha 13, Kuncova 1580	Kuncova 1580, 155 00 Praha 5 - Stodůlky http://www.zskuncova.org/
7	Fakultní základní škola Pedagogické fakultě UK, Praha 13, Mezi Školami 2322	Mezi Školami 2322, 158 00 Praha 5 - Nové Butovice http://www.fzsmeziskolami.cz/
8	Základní škola, Praha 13, Mládí 135	Mládí 135, 155 00 Praha 5 - Stodůlky www.zsmladi.cz
9	Základní škola, Praha 13, Mohylová 1963	Mohylová 1963, 155 00 Praha 5 - Stodůlky www.zsmohylova.cz
10	Fakultní základní škola při Pedagogické fakultě UK, Praha 13, Trávníčkova 1744	Trávníčkova 1744/4, 155 00 Praha 5 - Stodůlky www.zstravnickova.cz

Sřední školy a střední odborné učiliště jsou na MČ Praha 13 v celkovém počtu 3. Volnočasové aktivity nabízejí svým studentům ve formě tvorby a vydání školního

⁴⁰ MČ Praha 13. *Základní školy* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Zakladni-skoly>

časopisu, dramatických a doplňkových jazykových kurzů či účasti na různých akcích a soutěžích.

Tabulka č. 5 – Přehled středních škol MČ Praha 13⁴¹

Číslo	Škola	Adresa
1	Gymnázium mezinárodních a veřejných vztahů s.r.o.	Kuncova 1580, 155 00 Praha 5 - Stodůlky (v budově ZŠ Kuncova) www.gmvv.cz
2	Gymnázium Jaroslava Heyrovského	Mezi Školami 2475, 158 00 Praha 5 - Nové Butovice www.gymjh.cz
3	Středisko praktického vyučování zlatnické, Praha 13, Seydlerova 2451	Seydlerova 2451, Poliklinika Lípa, 158 00 Praha 5 - Nové Butovice www.zlatnicke.cz

4.3.2 Charakteristika Domu dětí a mládeže Stodůlky

Obrázek č. 2 – Logo DDM Stodůlky

Dům dětí a mládeže Stodůlky je příspěvková organizace pořádající širokou škálu volnočasových aktivit – zájmového vzdělání pro děti, mládež, rodiny s dětmi a další zájemce v souladu s vyhláškou č. 74/2015 o zájmovém vzdělávání. Poslední platné rozhodnutí o zařazení do školského rejstříku č. 590985/2008 je ze dne 20. 4. 2009.

Název organizace: Dům dětí a mládeže Stodůlky (dále jen DDM Stodůlky nebo „Domeček“)

Sídlo organizace: Chlupova 1800, Praha 5, 155 00

IČ: 00638811

⁴¹ MČ Praha 13. *Střední školy* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Stredni-skoly>

Kontakt: telefon – 251 620 266

Zřizovatel: Městská část Praha 13, Sluneční náměstí 13/2580, Praha 5 – Nové Butovice

Forma hospodaření: Od 26. 6. 1991 je organizace samostatným právním subjektem s příspěvkovou formou hospodaření.

Vedení organizace a kontaktní osoba: ředitelka – Mgr. Michaela Gaydošová, telefon - 604 441 559, e-mail - m.gaydosova@ddmstodulky.cz⁴²

4.3.2.1 Historie DDM Stodůlky

DDM Stodůlky byl založen jako příspěvková organizace v roce 1991. Sídli v Lýskové ulici, kde měl k dispozici 3 místnosti: 2 klubovny a keramická pracovna. Ředitelkou se tehdy stala paní Iva Prošková. DDM dokázal v průběhu několika let rozšířit svou činnost a stát se důležitým volnočasovým aktérem v MČ Praha 13. Ve školním roce 1996/1997 navštěvovalo celkem 360 dětí 29 kroužků. Od roku 1997/1998 až doposud je ředitelkou paní Mgr. Michaela Gaydošová.

Zásadním rokem plných změn byl rok 1998/1999, ve kterém získal DDM pro svou činnost nové prostory v Kuncově ulici, přičemž hlavní budova se nacházela v Bronzové ulici. Došlo ke skokovému nárůstu dětí a kroužků – na 738 dětských účastníků v 74 kroužcích. Nově rozšířil DDM činnost o nové kroužky pro všechny věkové skupiny všech oborů. Během tohoto roku uspořádal 25 akcí, 2 letní tábory pro 60 dětí a 2 příměstské tábory pro 30 dětí. Poprvé využívá Domeček ke své prezentaci webové stránky.

Dalším důležitým rokem v historii DDM je školní rok 2003/2004, kdy byl DDM přijat do sítě škol. Nově se začal soustřeďovat na agendu týkající se mládeže, která vyrostla z jeho řad, aby je motivoval k další spolupráci na akcích, táborech a po dovršení 18 let ke spoluúčasti na vedení kroužků, kurzů a klubů. Oblast personální

⁴² GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 2.

byla též zlepšena o pedagogicko-metodické školení pro externí zaměstnance a vydání metodiky k vedení zájmových útvarů.

K osmnáctým narozeninám získal DDM od MČ Praha 13 cenný dar. Zastupitelstvo MČ Praha 13 schválilo na svém zasedání dne 11. února 2009 nové prostory pro činnost DDM Stodůlky v současné Chlupova. Od září 2009 tedy DDM sídlí na této nové adrese. Nové prostory umožnily rozšířit nejen nabídku kroužků, ale také zkvalitnění zázemí pro účastníky. V roce 2016 oslaví DDM Stodůlky 25 let své existence.⁴³

4.3.3 Analýza organizace DDM Stodůlky

4.3.3.1 Charta, pravidla a normy

DDM Stodůlky vidí sebe jako „přitažlivé centrum pro seberealizaci i vzdělávání dětí, mládeže a dospělých ve volném čase s nabídkou příjemného a zajímavého prostředí, kde je vítán každý“.⁴⁴ Fungování organizace je založeno na následující vizi: „umožnit realizovat zájmy všech, kteří chtějí smysluplně trávit čas. Nabízet zábavu, poučení, relaxaci a prostředí nejen pro vzdělávání, ale i vzájemnou komunikaci a odpočinek“⁴⁵.

Ve Školním vzdělávacím programu dále můžeme najít dlouhodobé cíle, které si pro sebe DDM Stodůlky vytyčil období 2015-2019:

- Připravovat účastníky zájmového vzdělávání k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, které uplatňují svá práva a umí naplňovat své povinnosti. Podporovat jejich sebepoznání, sebehodnocení a seberealizaci.
- Podněcovat účastníky zájmového vzdělávání k účelnému využívání volného času, rozvíjení zájmů, talentu i osobnosti.
- Vést účastníky zájmového vzdělávání k všestranné, účinné a otevřené komunikaci, rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

⁴³ Data získaná z osobního setkání s paní ředitelkou Michaelou Gaydošovou

⁴⁴ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 2

⁴⁵ Tamtéž

- Učit účastníky zájmového vzdělávání rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.⁴⁶

Hlavní cíle nalezneme vždy v Plánu činnosti pro DDM Stodůlky na daný školní rok. Konkrétně pro školní rok 2015/2016 organizace odsouhlasila tyto:

- Nabízet činnost v takové kvalitě a kvantitě, abychom udrželi vyrovnané či ziskové hospodaření, udržet poměr financování takto: z vlastní činnosti 43 %, MČ a EU 4 %, ze státního rozpočtu 51,5 %, doplňková činnost 1,5 %.
- Propojit akce jednotlivých oddělení do větších celků a nabídnout tak bohatý program pro všechny věkové kategorie.
- Zvýšit kvalitu kroužků v předškolním oddělení zařazením environmentální výchovy a zážitkové pedagogiky s ohledem na věk a individualitu dítěte.
- V předškolním oddělení učit děti pozitivním vztahům mezi vrstevníky, uvědomovat si tak své skutky a činy (pomoc, rozdělení se, spolupráce) a tím prohlubovat jejich emoce, city a radost ze společně vytvořeného milého prostředí. Do této prosociální činnosti zapojit děti i rodiče. V rámci prosociálních činností se účastnit i charitativních akcí.
- Nabízet různorodé pohybové aktivity všem, bez ohledu na věk, talent a šikovnost. Předcházet rizikům vyplývajícím z nedostatku pohybu s cílem podpořit zdravý životní styl.
- Podporovat rozvoj fantazie a objevování skutečností prostřednictvím tvoření a prožitkového učení u dětí mládeže i dospělých.
- Účastí na veřejných soutěžních i nesoutěžních akcích prohlubovat povědomí o dovednostech, nápadech a zkušenostech podobně zaměřených vrstevníků.⁴⁷

⁴⁶ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 2

⁴⁷ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Plán činnosti DDM Stodůlky na školní rok 2015/2016*, str. 3

Základním dokumentem je Školní vzdělávací program, vypracovaný ředitelkou střediska na základě povinnosti, která vyplývá ze zákona č. 472/2011 Sb.

Dalšími důležitými dokumenty upravujícími fungování DDM Stodůlky jsou:

- Vnitřní řád DDM Stodůlky
- Provozní řád hřiště a zahrady DDM Stodůlky
- Plán činnosti DDM Stodůlky na probíhající školní rok

Tabulka č. 6 – Hodnocení oblasti charty, pravidel a norem DDM Stodůlky

Hodnocené oblasti		Hodnotící kritéria	Známka	Zdůvodnění
Povinné dokumenty	Školní vzdělávací program	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, volně dostupný na webových stránkách DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
	Vnitřní řád	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, volně dostupný na webových stránkách DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
	Plán činnosti DDM Stodůlky na probíhající školní rok	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, volně dostupný na webových stránkách DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
Výroční zpráva za minulý rok	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, volně dostupný na webových stránkách DDM. Co se týče obsahu, v oddílu týkající se ekonomiky chybí výčet jednotlivých druhů dotace.	
	Dostupnost	1		
	Obsah (atraktivita, kompletnost)	3		
	Forma - stylistika	1		
Jiné směrnice	Provozní řády hřiště a zahrady	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, volně dostupný na webových stránkách DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
	Požární řád	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, dostupný na viditelném místě v prostoru DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
	Traumatologický plán	Aktuálnost	1	Dokument je aktuální, dostupný na viditelném místě v prostoru DDM, obsahově kompletní a srozumitelný, forma je odpovídající.
		Dostupnost	1	
		Obsah (srozumitelnost, kompletnost)	1	
		Forma - stylistika	1	
Průměrná známka			1,07	

Zdroj: vlastní zpracování

Provedli jsme kontrolu všech důležitých dokumentů uvedených v tabulce č. 6. Celkově tak můžeme prohlásit, že podle námi vytyčených kritérií dopadly důležité směrnice výborně, jak z hlediska aktuálnosti, dostupnosti, obsahu, ale také formy-stylistiky. Jediný drobný nedostatek, který jsme našli, se týkal výroční zprávy za školní rok 2014/2015, kde se domníváme, že příloha shrnující základní údaje o hospodaření by mohla být obsáhlejší.

4.3.3.2 Personál

Personál DDM Stodůlky můžeme rozdělit na interní, kmenové zaměstnance, a na externí pracovníky. Interních zaměstnanců je celkem 8 pedagogických a 4 nepedagogičtí, kteří v průměru zaujímají 9,1 úvazku. Počet externích pracovníků se pohybuje v rozmezí mezi 25 až 60 dle aktuální potřeby. Ve školním roce 2015/2016 je na dohodu o pracovní činnosti 11 zaměstnanců a dalších 45 na dohodu o provedení práce. Dle výroční zprávy pro školní rok 2014/2015 byl počet externích pedagogických zaměstnanců 53, všichni měli odbornou kvalifikaci. Ředitelkou je paní Mgr. Michaela Gaydošová, statutárním zástupcem ředitelky je ekonomka paní Ing. Zdeňka Dvořáková a dále paní PaedDr. Zdeňka Hiřmanová, která zastává funkci zástupkyně ředitelky pro pedagogickou oblast. Dle vyjádření paní ředitelky je „*personální obsazení v současné době v DDM stabilizované a mezi zaměstnanci panuje družná a dělná atmosféra*“.⁴⁸

Téměř všichni pedagogičtí pracovníci mají potřebné odborné vzdělání, v jednom případě dochází k doplnění odborné kvalifikace. Pravidelně si doplňují vzdělání v akreditovaných kurzech či samostudiem. Externí pracovníci, kteří vedou specializované zájmové útvary, mají rovněž k tomu odpovídající pedagogickou kvalifikaci. Prázdninové tábory a akce jsou zajišťovány pedagogickými i nepedagogickými pracovníky, kteří se, dle potřeby, vzdělávají v kurzech akreditovaných MŠMT. Všichni stálí zaměstnanci musejí absolvovat za školní rok alespoň 1 kurz dalšího vzdělávání dle vlastního výběru, související s jejich prací v DDM.⁴⁹

⁴⁸ GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 10

⁴⁹ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Plán činnosti DDM Stodůlky na školní rok 2015/2016*, str. 12

Nezbytnou součástí řízení lidských zdrojů jsou také pravidelné porady. Interní pracovníci DDM se scházejí na pravidelných poradách vždy v úterý minimálně jednou měsíčně. Společná porada s externími pracovníky probíhá minimálně jednou ročně, přičemž během roku se konají ad hoc porady jednotlivých oddělení podle momentálních potřeb vedoucích oddělení.

Jak interní, tak i externí zaměstnanci dodržují etický kodex pracovníka DDM Stodůlky: přátelský, spravedlivý, týmový hráč, tolerantní, akční, komunikativní, dobře vypadající, dochvilný a pořádkumilovný, ochotný se učit novým věcem, optimisticky naladěný, kreativní, vstřícný.⁵⁰

Práce s dětmi a mládeží patří mezi psychicky náročnější práce, jelikož se pracovník dostává do komunikace s jednou z nejcitlivějších skupin vůbec. Ve Školním vzdělávacím programu se můžeme dočíst o zásadách pro práci pedagoga volného času všech věkových kategorií. Pro vybudování a udržení prospěšných vztahů se skupinou i jednotlivými účastníky radí DDM svým pracovníkům následující:

- Jasně stanovit požadavky a formulovat pravidla.
- Dbát na dodržování těchto požadavků a pravidel.
- Neslibovat, co nemůžeme splnit.
- Podporovat a podněcovat aktivitu účastníků.
- Poskytnout příležitost projevit názory, postoje, pocity a akceptovat je.
- Najít si příležitost i k individuálnímu popovídání.
- Poskytnout prostor k seberealizaci – každý něco umí, je jen nutné to objevit.
- Projevovat zájem o starosti a radosti svých účastníků.
- Podporovat komunikaci – ptát se, akceptovat názory a hodnoty, nezesměšňovat.

⁵⁰ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 6

- Nesrovnávat účastníky mezi sebou, ale intraindividuálně – co uměli dřív a co umí teď.⁵¹

Tabulka č. 7 – Přehled personálního zabezpečení interními zaměstnanci⁵²

Pracovníci	Počet	Z toho		Úvazky
		s odbornou kvalifikací	bez odborné kvalifikace	
pedagogičtí	8	8	0	6,125
nepedagogičtí	4	-	-	3
Celkem	12	8	0	9,125

Tabulka č. 8 – Hodnocení oblasti personálu DDM Stodůlky

Hodnocené oblasti	Hodnotící kritéria	Známka	Zdůvodnění
Kvalifikace pedagogických pracovníků	Odborná kvalifikace	1	Z výroční zprávy a rozhovorů s ředitelkou DDM bylo potvrzeno, že všichni pedagogičtí pracovníci mají odborné vzdělání.
Vedení lidských zdrojů: kodex	Pracovníci jsou seznámeni s kodexem.	1	Ze Školního vzdělávacího programu a rozhovorů s ředitelkou DDM a zástupkyní pro pedagogickou činnost bylo potvrzeno, že všichni pracovníci jsou seznámeni s kodexem pracovníka DDM.
	Dostupnost kodexu	1	Kodex je obsažen ve Školním vzdělávacím programu, volně dostupném na webových stránkách DDM.
	Aktuálnost kodexu	1	Studiem kodexu byla potvrzena jeho aktuálnost.
Vedení lidských zdrojů: konzultace	Pravidelnost porad pedagogického sboru	1	Z výroční zprávy a rozhovorů s ředitelkou DDM a zástupkyní pro pedagogickou činnost bylo potvrzeno, že porady pedagogického sboru probíhají minimálně jednou za 14 dnů.
	Pravidelnost porad s externími pracovníky	1	Z výroční zprávy a rozhovorů s ředitelkou DDM a zástupkyní pro pedagogickou činnost bylo potvrzeno, že porady s externími pracovníky probíhají alespoň jednou ročně.
Vedení lidských zdrojů: edukace	Absolvování alespoň 1 kurzu akreditovaný MŠMT	1	Z výroční zprávy a rozhovorů s ředitelkou DDM a zástupkyní pro pedagogickou činnost bylo potvrzeno, že všichni stálí zaměstnanci absolvovali alespoň 1 kurz.
Průměrná známka		1,00	

Zdroj: vlastní zpracování

⁵¹ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 9

⁵² Data převzata z GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*. Str. 2. s ústním komentářem od paní Michaely Gaydošové

4.3.3.3 Hmotné zařízení

DDM Stodůlky se nachází v sídlištní oblasti v ulici Chlupova 1800 od roku 2009. Patří mu 3 oddělené budovy na této adrese, kde probíhají aktivity. Žlutá část budovy je určena předškolním dětem, ve které najdeme 4 místnosti se zázemím a malou tělocvičnou. V zelené části budovy jsou umístěny 3 taneční sály, keramická dílna, jazyková učebna a kanceláře. V těchto odborných dílnách se nacházejí 2 keramické pece, 2 hrnčířské kruhy a grafický lis. Výtvarný ateliér, tvořivá a technická dílna, 3 hudebny a víceúčelová klubovna se nacházejí v oranžové části budovy. Místnosti jsou vybaveny podle hlavní probíhající činnosti, přičemž se vybavení doplňuje podle potřeb jednotlivých pedagogů, kteří vedou dané činnosti. Sportovní náčiní je doplňováno podle nejnovějších trendů pohybových činností. Taneční sály jsou doplněné o zrcadla a v předškolní části nechybějí hračky a výukové hry. Každá část budovy má svůj vlastní vchod a k němu zázemí pro čekající rodiče a děti. Celý objekt je obklopen zahradou, ve které se nacházejí také dětské hřiště a hřiště sportovní. Pokud je potřeba, DDM Stodůlky si pronajímá pro pohybové zájmové útvary větší prostory v okolních základních školách. Drobné opravy a údržbu objektu a zahrady realizuje správce průběžně během celého roku.⁵³

Ve školním roce 2014/2015 byl do zahrady DDM pořízen informační a orientační systém šipek. Pro lepší informovanost byla zakoupena venkovní informační vitrína. Podle potřeby konkrétních kroužků a dalších zájmových aktivit byly průběžně doplňovány pomůcky a žádané materiální vybavení.

Ve školním roce 2015/2016 se DDM zaměří zejména na úpravu zahrady, ze které chce vytvořit ještě inspirativnější místo pro trávení volného času pro všechny zájemce. Z větších výdajů je v plánu dokoupení nábytku a vybavení do některých místností.

⁵³ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 7

Tabulka č. 9 – Hodnocení oblasti hmotného zařízení DDM Stodůlky

Hodnocené oblasti		Hodnotící kritéria	Známka	Zdůvodnění
Celkový stav budovy	Estetika	Vhodnost pro cílovou skupinu	1	Podle empirického pozorování jsme došli k závěru, že budova DDM je esteticky vyzdobená, tak aby odpovídala svému zaměření - přívětivě s barevnými prvky lahodící dětským očím.
		Inovace	3	
	Čistota	Bez nežádoucích předmětů	1	
		Úklid	1	
Vnitřní prostory - místnosti	Vybavení	Potřebné nástroje k vykonání činnosti, na kterou je místnost zaměřená.	1	Podle empirického pozorování jsme došli k závěru, že DDM má zřízené specializované prostory pro jednotlivé druhy činností. Konkrétně jsme si mohli prohlédnout výtvarnou dílnu, technickou dílnu a hudební pracovnu. Všechny měly potřebné nástroje a nářadí.
	Čistota	Bez nežádoucích předmětů	1	Podle provedené prohlídky všech místností jsme došli k závěru, že jsou čisté: podlahy, zdi. V žádné místnosti se nenacházely nevhodné předměty.
		Úklid	1	
	Výzdoba	Vhodnost pro cílovou skupinu	1	Podle provedené prohlídky všech místností jsme došli k závěru, že výzdoba jednotlivých místností je esteticky krásná a nápaditá. DDM využívá k výzdobě díla svých členů, což vede k většímu emocionálnímu prožití.
		Inovace	1	
	Venkovní prostory	Čistota	Bez nežádoucích předmětů	1
Úklid			1	
Bezbariérový přístup		Existence	3	Podle provedené prohlídky budovy jsme zjistili, že budova má pouze bezbariérový přístup pro přízemí, ale ne pro nadzemní patro.
Průměrná známka			1,33	

Zdroj: vlastní zpracování

Z provedené analýzy oblasti hmotných statků jsme zjistili, že budova, vnitřní místnosti a okolní prostory se zahradou a hřištěm jsou ve výborném stavu. Hodnotili jsme čistotu, vybavení a estetickou stránku. Co ubralo této oblasti, byl neexistující bezbariérový přístup do nadzemního patra.

4.3.3.4 Ekonomické předpoklady

Hospodaření DDM Stodůlky se řídí rozpočtem organizace schváleným zřizovatelem. Finanční zdroje se skládají z finančních prostředků ze státního rozpočtu, prostředků zřizovatele a vlastních zdrojů. Další finanční prostředky se DDM snaží získat z dotací a darů. V průběhu školního roku 2014/2015 pronajímala DDM v rámci doplňkové činnosti nevyužité prostory organizací, jejichž činnost se podobá té DDM. Pronájmy probíhaly výlučně v době, kdy žádným způsobem nenarušovaly samotnou činnost DDM. Finanční prostředky získané z doplňkové činnosti byly využity na zkvalitnění činnosti kroužků, zejména jejich dovybavení. Ve školním roce 2014/2015 hospodařila s přebytkovým rozpočtem, který byl uložen do rezervního fondu.

Tabulka č. 10 – Financování DDM Stodůlky ve školním roce 2014/2015

Zdroje	Položka	Částka
Vlastní zdroje	Pravidelná zájmová činnost	3 300 000 Kč
	Pronájmy	100 000 Kč
Cizí zdroje	Stát – MŠMT	4 800 000 Kč
	Městská část	250 000 Kč
	Účelová dotace na začleňování cizinců	50 000 Kč
	Účelová dotace na příměstské tábory a výjezdní akce	170 000 Kč

Zdroj: DDM Stodůlky

Tabulka č. 11 – Hodnocení ekonomické oblasti DDM Stodůlky

Hodnocené oblasti	Hodnotící kritéria	Známka	Zdůvodnění
Práce s rozpočtem	Stabilita	1	Po studiu výroční zprávy, nahlédnutí do interních dokumentů a rozhovorů s ředitelkou DDM jsme zjistili, že hospodaření je vyrovnané, školní rok 2014/2015 skončil v zisku, který byl alokován do rezervního fondu.
	Vyrovnanost	1	
Průměrná známka		1	

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.4 Analýza aktivit DDM Stodůlky

4.3.4.1 Pravidelná zájmová činnost

DDM Stodůlky nabízí pravidelné zájmové vzdělání pro všechny věkové kategorie k uspokojení potřeb obyvatele MČ Praha 13. Jednotlivá oddělení připravují a nabízejí činnost v souladu s průzkumem zájmu klientů, průzkumem trhu a nejnovějšími trendy v zájmové činnosti. Cílovou skupinou jsou předškolní děti, školáci, mládež, dospělí, rodiče s dětmi, a všichni jiní účastníci ve věku od půl roku do 99 let. Ve školním roce 2014/2015 uspořádal DDM Stodůlky celkem 155 zájmových útvarů, kterých se zúčastnilo 1637 členů. Činnosti DDM Stodůlky se dělí do 7 jednotlivých oddělení. Jsou jimi Tvořivé oddělení, Technické oddělení, Pohybové oddělení, Hudebně – dramatické oddělení, Předškolní oddělení, Přírodovědné oddělení a Jazykové oddělení. Níže budou uvedeny charakteristiky jednotlivých útvarů. Tabulka níže shrnuje činnost jednotlivých oddělení ve školním roce 2014/2015.

Tabulka č. 12 – Shrnutí jednotlivých oddělení za školní rok 2014/2015⁵⁴

Oddělení	Vedoucí	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků	Akce
Tvořivé Technické Přírodovědné	Bc. Erika Mikanová	37	313	Cesta světél (listopad) Zimní dílna (listopad) Jarní dílna (listopad)
Pohybové	Helena Farabauerová	63	810	Akademie DDM (únor) Týden bezpečnosti (květen) Týden multikultury (říjen) Ekotýden
Předškolní	Dagmar Eckhardtová, Tereza Česáková	12	186	Mikuláš pro nejmenší (prosinec) Divadelní představení Lesy Praha (leden) Halloweenské odpoledne (listopad) Karneval (únor)
Hudebně-dramatické	Mgr. Petra Šlapánková	39	263	Po škole (srpen) Cesta za (ne)slobodou Happening (květen)
Jazykové	N/A	4	65	N/A

⁵⁴ Data převzata z GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 14

Činnosti Tvořivého oddělení

Obrázek č. 3 – Logo Tvořivého oddělení

Tvořivé oddělení nabízí zájemců kroužky rozdělené podle věkových kategorií i podle zaměření.

- **Výtvarný ateliér**

Výtvarný ateliér nabízí kroužky Výtvarné dílničky a dílny pro věkové kategorie 3-5 let, 5-8 let, 9-15 let, 12-18 let a pro dospělé. Cílem kroužků u nižších věkových skupin je vést účastníky k radosti z vlastní tvorby, naučit je zacházet s prvky výtvarného jazyka, pracovat s prostředky, postupy a materiály. U zkušenějších zájemců pak prohlubovat jejich znalosti, dovednosti a motivace. Podporovat dále jejich talent. Pro dospělé je kroužek koncipován jako zážitková dílna, kde se účastníci učí poznávat sebe sama skrze umění a tvůrčí proces, otevření se vlastní fantazie. Zájemci všech věkových kategorií si mohou vyzkoušet práci s různými druhy pastelů, používání prstových, vodových a dalších barev, malbu štětcem, prsty, špachtlí, tiskáním, tvorbu koláží, zpracovávání různých druhů papíru trháním, lepením, stříháním, muchláním.⁵⁵

- **Tvořivý ateliér**

Tvořivý ateliér nabízí 3 druhy kroužků: Kreativní dílny, Vaření a stolování a Keramiku. Kreativní dílna je rozdělena do 3 věkových skupin: 7-12 let, 12-20 let, 18-99 let. Účastníci si mohou na hodinách vyzkoušet kreativní práci s různými technikami, jako jsou malování na sklo, hedvábí, drátování, tiffany, plstění, batikování, práce s korálky, šití či háčkování. Cílem Kreativní dílny je seznámení s rozličnými technikami, rozvíjení citu s materiálem a prohloubení řemeslné zručnosti. Kroužek Vaření a stolování je především zajímavý pro ty, kteří si chtějí osvojit základní dovednosti ve vaření a poznávat

⁵⁵ Dům dětí a mládeže. *Školní vzdělávací program*, str. 10

nejen českou, ale i světovou gastronomii. Účastníci se naučí připravovat různé pokrmy studené i teplé kuchyně: polévky, pomazánky či saláty. Keramický kroužek má za cíl rozvíjet vztah účastníků se základním materiálem keramiky, a tím je hlína. Na hodinách se učí hlínu zpracovávat, modelovat a vyřezávat zdobné tvary. Při práci používají většinou vlastní návrhy. K dotváření výrobku používají engoby, glazury a další materiály – dřevo, drát, látku, sklo. Součástí jsou i volné hodiny, kde si každý bude moci vyrobit to, co právě chce.⁵⁶

Činnosti Technického oddělení

Obrázek č. 4 – Logo Technického oddělení

Technické oddělení nabízí kroužky v následujících disciplínách: Kutil, Modelář, ERA, Multimediální kroužek, Dětská televize a Fotografický kroužek.

- **Kutil**

I když název kroužku odkazuje k osobě mužského rodu a může se tak zdát, že je určen jen pro chlapce, není tomu pravda. Kroužek mohou navštěvovat chlapci i děvčata ve věkových skupinách 5-7 let a 7-10 let, kde se věnují práci s náradím, jako jsou nůžky, řezák, pilka, kladivo, kleště. Rozvíjejí svoji manuální zručnost a smysl pro technické detaily. Tím se vytváří jejich vztah k technickým oborům a zároveň získají zkušenosti pro praktický život.⁵⁷

- **Modelář**

Kurz Modelář si klade za cíl zaujmout účastníky pro letecké modelářství, historii a techniku. Je rozdělen do několika úrovní: 1. úroveň je Letecký modelář – začátečník, 2. úroveň Letecký modelář – pokročilý, 3. úroveň Klub leteckých a lodních modelářů

⁵⁶ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 11

⁵⁷ Tamtéž, str. 14

a poslední 4. úroveň jsou Papírové a jiné modely. Kroužek slouží nejen jako místo, kde se účastníci učí, jak pracovat s materiály potřebné k sestavení modelů letadel, ale také se zde mohou setkávat, vyměňovat a získávat nové poznatky od zkušenějších modelářů. Kroužek je koncipován jako průvodce jednotlivými fázemi tvorby modelu: od práce s materiálem, čtení technických plánů po zacházení s nářadím a nástroji.⁵⁸

- **ERA**

V kroužku zvaném ERA se účastníci naučí základním i pokročilým znalostem v oboru elektroniky a s ním spojených oborů jako jsou matematika, fyzika, chemie či mechanika. Cílem je získávání znalostí, které budou využívány i v praxi čili „v běžném provozu“. Obsahem kroužku je seznámení a používání elektrotechnických schémat, plány osazení, řešení složitějších technických úkolů a rozvíjení logického myšlení. Účastník by měl umět podle plánu (schématu) a také z vlastních znalostí vymyslet, sestavit a oživit i složitější elektrický obvod a znát většinu elektrotechnických pojmů, značek a veličin. Samozřejmostí je znalost bezpečnosti práce s nářadím. Kroužek je určen pro začátečníky od 9 do 12 let nebo pro pokročilé od 12 do 18 let.⁵⁹

- **Dětská televize**

Pro účastníky ve věku 10 až 18 let je nabízena také možnost vyzkoušet si v tomto kroužku práci s televizní technikou. Seznámí se se základními kameramanskými postupy, dále se naučí práci se stříhovým softwarem. Účastníci si tvoří scénář na základě různých námětů. Mohou si prakticky vyzkoušet natočit a sestříhat si vlastní reportáž. Přidanou hodnotou je práce v tvůrčím týmu.

- **Fotografický kroužek**

Fotografický kroužek nabízí dětem a mládeži od 10 do 18 let možnost naučit se základy fotografování. Předpokladem pro úspěšné absolvování je zvládnutí fotografické práce v ateliéru, v exteriéru, interiéru, při portrétních fotografiích a neméně důležitá jsou i následné úpravy fotografií v programech Photoshop či Zoner.⁶⁰

⁵⁸ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 15

⁵⁹ Tamtéž, str. 16

⁶⁰ Tamtéž, str. 17

Činnosti Pohybového oddělení

Obrázek č. 5 – Logo Pohybového oddělení

Pohybové oddělení je nejrozsáhlejší, co se týče počtu kroužků. Nabízí sportovní kroužky pro dospělé i pro děti, cvičení pro rodiny nebo taneční kroužky. Cílem celého oddělení „není pouhé zvyšování kondice či získávání a zdokonalování pohybových dovedností, ale i upevňování sociálních a morálních hodnot. Pohybová činnost zahrnuje osobní potěšení, osobnostní růst včetně tělesné zdatnosti, zdraví, psychické pohody a sociální harmonie. Cílem je zařazení sportovních aktivit do každodenního života našich účastníků. Proto nabízíme aktivity již pro rodiče s dětmi od 6 měsíců do 99 let.“⁶¹

- **Cvičení rodičů s miminky**

Kroužek je určen pro rodiče s dětmi od 6 měsíců do 1 roku. Cílem je podporovat psychomotorický vývoj dítěte. Za pomoci her a překážkové dráhy se posiluje svalstvo dítěte a zároveň se vytvářejí vzájemné vazby mezi dítětem a rodičem.

- **Cvičení rodičů s dětmi**

Kroužky jsou rozdělené podle stáří dítěte do několika skupin: 12-18 měsíců, 18-24 měsíců, 2-4 roky. Měly by pomoci rozvíjet pohybové schopnosti v závislosti na věku dítěte a rozšiřovat jeho slovní zásobu. Důležitým bodem je také začleňování dítěte do kolektivu dětí příbuzného věku. Rozvíjet spolupráci rodič-dítě, dítě-dítě, dítě-lektor.

- **Předškoláči cvičí 3-4 roky**

Jedná se o kroužek pro děti bez účasti rodičů, který je připravován ve spolupráci s fyzioterapeutkou. Je všeobecně zaměřený na všechny potřebné pohybové dovednosti, které by děti v daném věku měly zvládnout.

⁶¹ Dům dětí a mládeže Stodůlky. Školní vzdělávací program, str. 18

- **Šikulka**

Kroužek je rozdělen do dvou věkových skupin: 4-6 let, 6-7 let. Šikulka vznikla jako útvar, který má dětem dát všeobecný sportovní základ. Děti se učí ovládat své tělo a náčiní, v rámci hodin mají možnost vyzkoušet si rozmanité druhy sportů jako např. míčové hry, atletika, florbal, fotbal a další.

- **Sportovní hry**

Sportovní hry jsou určeny pro žáky ve věku 6 až 8 let a jsou organizovány v prostředí tělocvičny. Mají za cíl prohlubovat zájem žáků o sport a ovládání pohybových her.

- **Atletika**

Kroužek je určen pro děti ve věku 4-6 let a 6-9 let. K dispozici mají účastníci tělocvičnu nedaleké základní školy i klasické atletické hřiště, kde mohou v rámci kroužku zkusit hry pro nácvik lokomočních dovedností či zdokonalovat se v atletické technice a disciplínách – běh, skok, hod.

- **Florbal**

Florbal podobně jako jiné sportovní kroužky je organizován v základní škole pro lepší přesun žáků ze školní družiny. Určen je pro děti od 8 do 11 let, které si osvojí základní techniky a pravidla této hry.

- **Rekreační sportovní gymnastika**

Kroužek je rozdělen do několika skupin: D jsou začátečníci ve věku 4-6 let, C pokročilé děti ve věku 4-6 let, B začátečníci ve věku 6-12 let (ZŠ Brdičkova, ZŠ Bronzová a DDM Stodůlky) a skupina A je pro pokročilé děti ve věku 6-12 let. Děti se učí a zdokonalují v gymnastických cvičích s různým nářadím: prostná, lavička, švédská bedna, trampolína či žebřiny.

- **Jóga pro děti**

Děti ve věku 5 až 10 let se zde mohou naučit jogínské pozice a správnému způsobu držení těla.

- **Taneční přípravky**

Kroužky jsou určeny pro děti ve věku 4-9 let a jsou rozděleny do několika skupin dle věku a zkušenosti. V nabídce jsou kroužky: Taneční příprava, Taneční průprava a Taneční hrátky s Káťou.

- **Balet**

Balet je určen pro ty, kteří si chtějí osvojit základní baletní prvky a pozice. Cílem je také zvyšování pružnosti.

- **Taneční mix**

Kroužek je určen pro účastníky ve věku 7 až 18 let a je rozdělen do 2 skupin. Obsahem kroužku jsou rozmanité druhy tanců, se kterými se děti a mládež seznamují: od latinsko-amerických rytmů, po street dance a irské tance. Nezbytností je také dbát na to, aby účastníci získali pohybovou pružnost a schopnost rychle tanečně improvizovat.

- **Muzikálový tanec**

Základem pro kroužek Muzikálový tanec je baletní průprava – port de bras, relevé, passé, rond de jambe. Důraz je kladen na odstraňování špatných návyků při tanci, zlepšení pružnosti, hbitosti a hybnosti.

- **Irské tance**

Kroužek je určen pro děti ve věku 8 až 15 let. Účastníci se naučí základním krokům irského tance jako je promenáda, sedmička, jelen nebo seskok v měkkých botách – tzv. soft shoes. Velký důraz je kladen nejen na správné držení těla, zvýšení flexibility a fyzické zdatnosti, ale také na nácvik týmové souhry.

- **Taneční skupina D. A. R.**

Taneční skupina je zaměřená na disco a street show. Rozdělena je do skupin tak, aby odpovídaly kategoriím soutěžních disciplín organizátorů Mistrovství ČR. Skupiny propojují různé taneční styly: discodance, street dance, hip-hop dance, house a mnoho dalších. Ve své choreografii na určité téma zahrnuje i prvky, jež z vystoupení udělají show – spojení obsahu, tématu, hudby, techniky, kostýmů, rekvizit a kulis, akrobacie i zvedaček.

D.A.R. pravidelně vystupuje na akcích pořádaných DDM, na plesích či večírcích. Soutěží na pohárových i postupových soutěžích po celé republice a účastní se Mistrovství ČR, Světových šampionátů a Mistrovství světa, kde se umísťuje na předních místech. Jednotlivé věkové skupiny jsou rozděleny do následujících kategorií:

MINI B: určen pro úplné začátečníky ve věku 6-8 let, která není soutěžní, což znamená, že se nezúčastňuje soutěží. Děti se učí základům tance během tréninků, které probíhají jednou týdně. Nezbytná je také baletní příprava a správné držení těla.

MINI A: tato skupina je též nesoutěžní a najdeme v ní děti ve věku 6 až 8 let. Je koncipovaná jako pokračování kroužku MINI B.

Děti C: kroužek je určen pro začátečníky ve věku 8-12 let. Opět se jedná o skupinu nesoutěžní.

Děti B: koncipován jako pokračování předchozího kroužku. Jedná se o soutěžní skupinku mírně pokročilých, kteří zkouší své první soutěže.

Děti A: obsah kroužku je podobný jako u skupiny Děti B, rozdíl je v četnosti – Děti A mají tréninky dvakrát týdně.

Junioři B: účastníky kroužku jsou mírně pokročilí tanečníci ve věku 12-15 let, kteří se mohou účastnit různých soutěží.

Junioři A: podobně jako Junioři B, i tato skupina je určena pokročilým tanečnickům ve věku 12-15 let, kteří mají tréninky dvakrát týdně.

HVK: kroužek je určen pokročilým tanečnickům ve věku nad 15 let, jedná se o soutěžní skupinku. Tréninky probíhají dvakrát týdně.⁶²

- **Břišní tance**

Kroužky břišních tanců jsou určené pro děti, mládež a dospělé od 4 do 99 let. Jsou rozděleny do několika skupin dle věku a výkonnosti: orientální příprava, břišní tance

⁶² Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 27

začátečníci, břišní tance pokročilí, soutěžní skupiny Belly Waves, Belly Amiras, Belly Habibi.

Soutěžní kroužky Belly Waves, Belly Amiras, Belly Habibi: kroužky jsou zaměřené na orientální tance – technická příprava, historie a vývoj. Účastníci drilují nejen taneční techniku a výraz, ale také prvky choreografie, jako jsou rytmus, týmová práce, zapojení kulis a rekvizit.

Kroužky pro dospělé účastníky od 18 let

- **Kondiční cvičení**

Kondiční cvičení se snaží účastníkům předat základy pohybové výchovy, zásady správného držení těla, základy aerobic dynamic či kick boxu.

- **Cvičení pro uvolnění zad**

Cvičení je zaměřené na obnovení správného držení těla, prevenci svalové dysbalance a prevenci svalového oslabení. Pomáhá účastníkům aktivovat a posílit hluboký stabilizační systém.

- **Bodystyling**

Bodystyling se zaměřuje na formování postavy a komplexní posilování hlavních svalových skupin s využitím cvičebních pomůcek.

- **Jóga**

Obsahem kroužku je seznámení se s filosofií jógy, osvojení si zásad zdravého jógového pohybu, základů správného dýchání a uvědomění si propojení mysl a těla.

- **Solo Lady latin dance**

Účastníci se učí na tomto kroužku známé latinskoamerické tance, jako jsou Cha-cha, Rumba, Samba, Jive nebo Pasodoble.

- **Twerk**

Twerk je moderní druh tance, který pomáhá zpevnit zádové, břišní a hýžděvé svaly. Je založen na pohybech hýždí a pánve.

- **Břišní tance**

Podle zájmu nabízí DDM Stodůlky pro začátečníky, tak i pro pokročilé tanečníky. Obsahem kroužku jsou základy břišních tanců – akcenty pánví a hrudníku – hipy, dropy, kicky a další důležité prvky těchto orientálních tanců.

- **Taneční skupina DAR HVK**

Kroužek je určen pokročilým tanečníkům ve věku od 15 do 25 let, jedná se o soutěžní skupinu. Kromě protahování a zdokonalování taneční techniky se účastníci učí a procvičují rovněž nové sestavy a vytvářejí choreografii pro soutěžní přehlídky. Od března do června se pak účastní tanečníci asi 10 soutěží, záleží na jejich postupu v rámci MČR, kde bojují o postup na Světové šampionáty a další velké mezinárodní soutěže. Dále se také zúčastňují kulturních akcí jako doprovodný program.

- **Taneční skupina DAR Senioři**

Jedná se o nezávodní skupinu, která je určena všem tanečníkům ve věku nad 30 let. Většinou jsou účastníky fanoušci, maminky a tatínkové členů Taneční skupiny D.A.R. Název senioři vychází z označení soutěžní kategorie organizátorů Mistrovství ČR. Skupina může v případě zájmu vystupovat na akcích Taneční skupiny D.A.R. či DDM Stodůlky.

Činnosti Hudebně - dramatického oddělení

Obrázek č. 6 – Logo Hudebně - dramatického oddělení

- **Notička**

Kroužek je určen společně pro rodiče a jejich děti do 3 let. Cílem je vytvořit pozitivní vztah k hudbě, rozvíjet hudební citění a seznámit účastníky se základními hudebními nástroji. Účastníci se naučí rozpoznávat melodie a reagovat na rytmus.

- **Zpívání pro nejmenší**

Kroužek je pro děti od 3 do 5 let a zaměřuje se na komplexní rozvoj hudebních schopností a dovedností – učí základním technikám dechu a správné tvorbě tónů, správnému držení těla při zpěvu a zacházení s hudebními nástroji.

- **Hudební příprava**

Koncipován jako pokračování předchozího kroužku Zpívání pro nejmenší.

- **Pěvecký sbor – Stodůláček 1 (děti z 1. a 2. tříd)**

Obsahem pěveckého sboru je v první řadě rozvoj rytmického a tonálního cítění. Kroužek učí děti práci s dechem a hlasem, schopnostem sborového i sólového zpěvu a to vše hravou formou. Účastníci poznávají, co znamená předehra, mezihra, dohra a učí se využívat je při zpěvu. Mají možnost se také připravit na hudební vystoupení

- **Pěvecký sbor – Stodůláček 2 (děti ze 4. a 5. tříd)**

Náplní kroužku je zdokonalení a prohloubení technik práce s dechem a hlasem. Učí se orientaci v notovém zápisu a rozvíjí svůj hudební sluch a cítění.

- **Dětský pěvecký sbor Stodůlky (děti z 5. a 9. tříd ZŠ a 1. ročníků SŠ)**

Účastníci budou rozvíjet již získané návyky, schopnosti a dovednosti z předchozích kroužků. Účastníci by měli na konci kroužku zvládat jednohlas i bez doprovodu a také vícehlas. Během celého kroužku se připravují na hudební vystoupení.

- **Kytara**

Kroužek kytara je rozdělen do 4 podskupin: A - začátečníci, B - mírně pokročilí, C - středně pokročilí, D - pokročilí. Cílem kroužku je seznámit účastníky s hudebním nástrojem, jeho držením a laděním. Účastníci by měli umět zahrát základní akordy a být obeznámeni s technikou hraní pravé i levé ruky.

- **Flétna zobcová**

Kroužek je rozdělen na 5 podkategorií:

A – Flétnička pro nejmenší: účastníci se učí hravou formou základům hry na flétnu, správnému držení, postoji a nasazení tónu.

B – Flétna zobcová sopránová a altová začátečníci: obsahem kroužku jsou dechová a rytmická cvičení, seznámení se čtyřčtvrtovým, tříčtvrtovým taktem. Účastníci se naučí hrát jednoduché písničky dle svých schopností z paměti a pronikají do zápisu notové osnovy. Připravují se na svá první hudební vystoupení.

C – Flétna zobcová sopránová a altová mírně pokročilí: účastníci si prohlubují své dovednosti – orientace v notovém záznamu, seznámení s hrou legato a staccato.

D – Flétna zobcová sopránová středně pokročilí: naplní jsou složitější a rytmicky obtížnější skladby, jak jednohlasné, tak i dvojhlasné.

E – Flétna zobcová sopránová pokročilí: účastníci se učí, jak správně využívat melodické ozdoby, dynamiky, vibrata a různých druhů artikulací ve stylově odlišných skladbách. Na konci roku se budou účastníci, kteří budou chtít pokračovat účastnit společné přehrávky.⁶³

• **Dramatický kroužek – Dramat’áček 1**

Kroužek je určen pro děti od 5 do 8 let. Děti se učí základům oboru – správné artikulaci, rozvíjet hlasové schopnosti, posilovat pohybové dovednosti a orientaci v prostoru. Naplní je také vyprávění a vymýšlení příběhů, skrze které si účastníci zlepšují své komunikační schopnosti.

• **Dramatický kroužek – Dramat’ák 2**

Pokračování předchozího kroužku je určeno pro věkově starší děti – 9 až 12 let, které prohlubují své schopnosti kreativní týmové spolupráce a interpretace textu. Cílem kroužku je, aby děti zvládly herecký projev v takové míře, aby se na závěr školního roku podařilo uspořádat představení před veřejností.

⁶³ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 41

- **Dramatický kroužek – Dramat'ák 3**

V kroužku, jenž je určen pro děti ve věku 12 – 16 let, je cílem upevnit schopnosti a dovednosti účastníků, vést je k tomu, aby uměli vyjádřit své myšlenky a emoce, kriticky a kultivovaně ohodnotit práci ostatních, ale i svou vlastní. Děti se aktivně též podílí na tvorbě uceleného dramatického tvaru.

- **Bubnování**

Základem tohoto kroužku je výuka na bubny djembe a jiné perkuse. Účastníci jsou vedeni k hudebnímu myšlení a smyslu improvizace, stejně jako trpělivosti a vytrvalosti, které jsou nezbytné, pokud chtějí uspět v hraní na djembe. Kroužek není věkově omezen a vítáni jsou všichni zájemci.

Činnosti Předškolního oddělení

Obrázek č. 7 – Logo Předškolního oddělení

Předškolní oddělení má několik výchovně-vzdělávacích cílů, kterými jsou: pomáhat dětem se začlenit do kolektivu, a tak je připravit na školní docházku, učit děti samostatnosti a zároveň spolupráce a toleranci k vrstevníkům, rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti, vést je k odpovědnosti a dodržování pravidel. O to vše se pokouší ve svých aktivitách uspět.⁶⁴

- **Pohádka**

Kroužek je určen jak pro děti, tak i pro jejich rodiče. Děti se v průběhu roku věnují cvičení s básničkami, říkankami a písničkami, pohybovým aktivitám se sportovním náčiním a výtvarné tvorbě. Činnost je rozvržena do měsíčních bloků, které vychází z ročních období a reálií, aby se děti seznámily se zvyky, tradicemi a životem kolem sebe.

⁶⁴ Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*, str. 45

- **Kroužek miniškolička**

Podobně jako Pohádka je i tento kroužek koncipován do bloků podle ročních období, kde se děti věnují v dopoledních hodinách cvičení, pohybovým a naučným hrám. Konkrétní činnosti jsou rozděleny do 4 oblastí: pohybová oblast, smyslová a poznávací oblast, citová a sociální oblast, estetická oblast.

- **Kroužek školička**

Vytvořen jako pokračování kroužku miniškolička.

- **Hurá do školy**

Obsahem kroužku jsou vzdělávací, naučné, sociální, tvořivé i pohybové činnosti pomáhající dětem, aby zvládly pohodově nástup do základní školy.

- **Hurá do školy s logopedií**

Náplň tohoto kroužku je doplněná o řečová cvičení, prohloubení schopnosti se vyjadřovat souvisle, prevence nesprávných návyků při mluvení a rozvoj slovní zásoby. Očekávané jsou i aktivity směřující k bezproblémovému přechodu dítěte do školního prostředí – začlenění do kolektivu, spolupráce ve skupině a samostatnost.

Činnosti Přírodovědného oddělení

Obrázek č. 8 – Logo Přírodovědného oddělení

- **Rybářský kroužek**

Rybářský kroužek je rozdělen na 2 podskupiny: začátečníci 8-12 let a pokročilí 9-18 let. Účastníci získají přehled o platných předpisech v daném oboru, naučí se rozpoznávat sladkovodní ryby a další znalosti a dovednosti důležité pro získání rybářského lístku. U pokročilých je důležité především podněcovat zájem o sportovní rybářství,

zdokonalení se v rybolovných technikách, seznamovat se s platnými zákony a ustanoveními pro výkon rybářského práva.

- **Kroužek přírodovědecký**

Kroužek je určen pro účastníky ve věku 9-18 let. Cílem je zaujmout účastníky pro vědu a biologii. Obsahem výuky je aktivní vstupování do problematiky biologie a dalších oborů s ní spjatých, vstupování účastníků do soutěživých a tematicky založených prací. Účastníci mají možnost využít svých získaných znalostí a začlenit se do společné práce na projektu Evoluce.

Činnosti Jazykového oddělení

Obrázek č. 9 – Logo Jazykového oddělení

- **Jazykové kroužky**

Jazykové kroužky jsou v DDM Stodůlky organizovány podle zájmu pro předškolní děti, žáky, mládež a dospělé. Cíle a obsahy kroužků jsou tak uzpůsobeny podle věku a pokročilosti jednotlivých účastníků.

4.3.4.2 Příležitostná zájmová činnost

Ve školním roce 2014/2015 uspořádal DDM Stodůlky celkem 82 příležitostných akcí.⁶⁵ Z větších akcí jsou to především akce pro celé rodiny:

- Cesta světél a noční regata: účast 220 rodin,
- Halloween: účast 42 dětí s rodiči,
- Zimní dílna: účast 102 dětí s rodiči,
- Čertovské odpoledne a Mikulášská nadílka: účast 110 dětí s rodiči,
- Karneval: účast 49 dětí s rodiči,

⁶⁵ GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 4

- Happening: účast 55 dětí s rodiči,
- Den dětí: účast 30 dětí s rodiči.⁶⁶

4.3.4.3 Tábtorová činnost

Tábory a pobytové akce pořádá DDM Stodůlky s cílem naučit účastníky účelně využívat volný čas, aktivně relaxovat, poznávat nové možnosti, osvojit si samostatnost a samoobsluhovací činnosti. Nedílnou součástí je také vytváření vztahu s přírodou. Ve školním roce 2014/2015 uspořádal Domeček 26 příměstských táborů s počtem 588 účastníků. Tábory byly různě zaměřené – turistika, poznávání přírody, sport, tanec, hudba, výlety, hry apod. V letním období bylo uspořádáno 6 letních výjezdních táborů, kterých se celkem zúčastnilo 209 dětí.⁶⁷

4.3.4.4 Soutěže

DDM Stodůlky uspořádal pro ZŠ Prahy 13 ve školním roce 2014/2015 11 soutěží, kterých se zúčastnilo 2 233 účastníků. Jednalo se o následující disciplíny: přespolní běh, malá kopaná, stolní tenis, basketbal, florbal, přehazovaná, volejbal, vybíjená, nohejbal, Pohár rozhlasu a MCD. Ze soutěží, které uspořádal sám DDM Stodůlky, stojí za zmínku ty největší:

- Hudební soutěž Doremifa: účast 119 soutěžících,
- Taneční soutěž O Stodůleckou růži: účast 339 soutěžících z celé republiky,
- Stodůlecký pohár: účast 446 soutěžících z celé republiky.⁶⁸

4.3.4.5 Osvětová činnost

DDM Stodůlky pořádá výukové programy pro třídy základních škol na Praze 13. Cílem je ukázat pedagogům ZŠ a vychovatelkám školních družin jak pracovat s novými materiály a novými technikami a inspirovat je tak k obohacení výuky a výchovné činnosti. Za školní rok 2014/2015 připravil Domeček celkem 8 programů, kterých se zúčastnilo celkem na 151 žáků. Šlo především o tvořivá dopoledne s výtvarnými technikami a nabízel

⁶⁶ GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 4

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Tamtéž

i programy zaměřené na dramatiku. Příkladem spolupráce se základními školami Prahy 13 je například Den bezpečnosti pro žáky 1. až 9. tříd, který DDM připravil ve spolupráci se ZŠ a RVJ Bronzová. Společné akce, kde si organizace mohou navzájem vyměňovat zkušenosti, proběhly s organizacemi Prahy 13 – Liga lesní moudrosti či Český červený kříž.⁶⁹

K pravidelným osvětovým akcím patří v Domečku Týden bezpečnosti tradičně pořádaný v květnu, Týden multikultury v říjnu a též akce s environmentální tematikou Ekotýden.

4.3.4.6 Spontánní činnost

K různým spontánním činnostem je určena herna, klub pro volně přichozí děti do 10 let a rodiče s dětmi, dále také hřiště přístupné pro spontánní aktivity nebo informační a relaxační prostor pro děti i rodiče. V rámci jednotlivých oddělení, kroužků a klubů uspořádalo také dalších 92 menších akcí pro členy zájmových útvarů i širokou veřejnost.⁷⁰

4.3.4.7 Úspěchy DDM Stodůlky

Kromě pořádání pravidelných zájmových kroužků a akcí jsou aktivity DDM Stodůlky oceňovány na soutěžích, kde členové sklízí úspěchy. Jedná se zejména o umístění na předních místech v tanečních soutěžích. Taneční skupina D.A.R. se ve školním roce 2014/2015 zúčastnila celkem 16 soutěží. Za zmínku stojí následující umístění: dvakrát 1. místo v mistrovství Prahy, 5. místo v mistrovství Čech a 4. a 8. místo v konkurenci tanečních skupin z celé republiky. Medailová umístění získaly i taneční skupiny Belly Habibi, Belly Amiras, Belly Devils, Belly Waves. Celkem na 10 soutěžích dokázaly získat 43 zlatých medailí, 19 stříbrných medailí a 19 bronzových medailí.⁷¹

⁶⁹ GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 5

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ Tamtéž

Tabulka č. 13 – Přehled činnosti DDM Stodůlky⁷²

Druh činnosti	Počet	Počet účastníků
Pravidelná zájmová činnost	155	1 637
Příležitostná zájmová činnost	82	nejméně 1766
Táborová činnost	32	797
Soutěže	14	nejméně 3137
Osvětová činnost	8	151
Spontánní činnost	92	N/A
Celkem		nejméně 7488

⁷² Data převzata z GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*, str. 5 a vlastní zpracování

Tabulka č. 14 – Hodnocení oblasti aktivit DDM Stodůlky

Hodnocené oblasti	Hodnotící kritéria	Známka	Zdůvodnění
Pravidelná zájmová činnost			
Zaměření	Všestrannost	1	Analýzou nabídky kroužků jsme zjistili, že nabídka DDM pokrývá potřeby cílové skupiny. Je široká, všestranně zaměřená a flexibilně odpovídá podle nejnovějších průzkumů mezi účastníky.
	Věková vyváženost	1	Analýzou nabídky kroužků jsme zjistili, že nabídka DDM obsahuje alespoň 1 kroužek pro každou věkovou skupinu.
Cena	Dostupnost	1	Analýzou nabídky kroužků jsme zjistili, že ceny kroužků se pohybují v rozmezí 600-700 Kč, kterou považujeme v porovnání s jinými možnostmi za přiměřenou a cenově dostupnou.
	Přiměřenost	1	
Spolupráce s dalšími institucemi			
	Pravidelnost	1	Analýzou výroční zprávy a vyplývajících rozhovorů s vedením DDM jsme si ověřili, že DDM pravidelně spolupracuje s dalšími institucemi podobného zaměření, zejména na Praze 13.
Propagace své činnosti			
Nástěnky	Aktuálnost	1	Empirickým pozorováním jsme zjistili, že DDM využívá k propagaci své činnosti nástěnky umístěné uvnitř budovy, které obsahují aktuální a věcné informace.
Venkovní vitríny	Aktuálnost	1	Empirickým pozorováním jsme zjistili, že DDM využívá k propagaci své činnosti venkovní vitríny, které obsahují aktuální a věcné informace.
Webové stránky	Aktuálnost	1	Analýzou a mnohačetnou návštěvou webových stránek jsme zjistili, že webové stránky DDM obsahují aktuální a relevantní informace. Potřebné údaje a formuláře jsme našli bez větších potíží: nabídka kroužků a táborů, přihlášky do kroužků, kontakty, povinné dokumenty, fotogalerie, propojení na Facebooku.
	Kompletnost	1	
Inzerce v tisku	Aktuálnost	1	Na základě rozhovorů s vedením DDM jsme provedli analýzu inzerce v tištěném časopise STOP, který vydává MČ Praha 13. Konkrétně jsme zkoumali čísla 03/2016 a 02/2016, abychom si ověřili, zda DDM využívá tohoto kanálu a zda jsou inzeráty aktuální, čili propagují budoucí akce DDM. V obou případech jsme zjistili, že ano.
Facebook	Aktuálnost	1	Analýzou facebookových stránek jsme zjistili, že DDM využívá k okamžitému informování veřejnosti. Informace jsou aktuální.
Další	Další	2	Z provedených rozhovorů s vedením DDM jsme zjistili, že jiné kanály k propagaci než ty, které jsme zde uvedli, DDM nevyužívá. Podle slov paní ředitelky je momentální stav dostačující. Za zvážení stojí, zda pro některé akce a druhy činností by nebyly vhodné i jiné způsoby propagace.
Průměrná známka		1,08	

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové aktivity DDM Stodůlky zahrnují velký objem činností, které bylo potřeba zanalyzovat. Zkoumali jsme dopodrobna pravidelnou zájmovou činnost, kterou jsme vyhodnotili jako rozmanitou pro všechny věkové kategorie. Moderní uspěchaná doba vyžaduje rovněž rychlou a aktuální komunikaci, zejména mezi vyučujícími a rodiči jednotlivých účastníků. Z tohoto hlediska hodnotíme kladně aktivity, týkající se propagace a komunikace DDM s veřejností o své činnosti.

4.3.5 SWOT analýza DDM Stodůlky

Následující tabulka obsahuje výčet silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro DDM Stodůlky. Zpracování je vlastní s přihlédnutím k získaným poznatkům z diskuzí s vedením DDM Stodůlky.

Tabulka č. 15 – SWOT analýza DDM Stodůlky

Silné stránky	Slabé stránky
<p>vysoký počet kroužků stabilní personální sestava s pedagogickým vzděláním úspěchy na soutěžích stabilita v hospodaření vybavení a majetkové možnosti bohatá spolupráce s partnerskými školami dobré vztahy s místní samosprávou</p>	<p>slabá propagace málo akcí za účelem prevence patologických jevů absence většího hřiště na atletické aktivity stav zahrady nedostatečné prostory pro rozšíření nabídky absence odborných přednášek pro veřejnost</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>nalezení nových sponzorů a potenciálních partnerů posílení propagace rozsáhlé plánované opravy zahrady koncepce provádění průzkumů mezi dětmi a jejich rodiči</p>	<p>nepřidělení dotací ve stejném rozsahu jako doposud zvýšení cen energií a tepla nečekaný odliv většího počtu kvalifikovaného personálu konkurence v podobě dalších neziskových organizací se stejným zaměřením příliš velký zájem ze strany účastníků</p>

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi silné stránky Domečku nepochybně patří vysoký počet kroužků, jejich rozmanitost a flexibilita personálu přizpůsobovat se momentálnímu zájmu uchazečů. Zápisy probíhají dvakrát ročně, přičemž důležitější jsou ty v květnu. Již podle květnových přihlášek na další školní rok je ředitelka schopna určit, které kroužky je potřeba rozšířit a které naopak neotevírat vůbec. Ani personál, ani stav hospodaření nevykazují žádné výkyvy, které by ohrožovaly hladký provoz Domečku. Naopak je jejich situace zdravá a můžeme je tak zařadit mezi silné stránky. Rovněž vnitřní vybavení budovy a celkový hmotný majetek patří mezi oblasti, za které se DDM nemusí stydět. Domeček je již 25 let

součástí života na Praze 13 a dokazuje to i prospěšná spolupráce s dalšími vzdělávacími institucemi a místní samosprávou. Pravidelně pořádá pro místní základní školy soutěže a má možnost využívat prostor radnice Prahy 13 k výstavám děl svých členů. Zapomínat by se nemělo rovněž úspěchy na soutěžích i v mezinárodním kontextu tanečních skupin D.A.R, Belly Habibi, Belly Amiras, Belly Devils, Belly Waves. Rovněž cena za jednotlivé kroužky je v porovnání s jinými organizacemi velice příznivá.

Slabých stránek bychom našli několik, nejsou výrazné a provoz ohrožující. Naopak vedení Domečku si je jich vědomo a některé body vidí jako příležitost jak se zlepšit. Například stav zahrady není alarmující, žádá si opravy, na které si DDM ušetřilo prostředky a v druhém pololetí školního roku 2015/2016 by měla proběhnout renovace. Tento bod je tak uveden i v příležitostech. Mezi osvětové akce, které DDM pořádá, můžeme zařadit týden bezpečnosti a různé akce k začleňování cizinců. Nenašli jsme v nabídce další aktivity, které by v této oblasti mohly znamenat prevenci proti škodlivému chování u dětí a mládeže. DDM Stodůlky je primárně určen pro děti a mládež, sekundárně se ale snaží i zaujmout širokou veřejnost. Absence odborných přednášek pro věkově starší zájemce není nijak překážkou provozu, avšak snižuje atraktivitu v očích této cílové skupiny. Při zběžném pohledu bychom mohli nabýt dojmu, že DDM nekládá do propagace takové prostředky a využívá takové možnosti, které můžeme označit jako rozvinuté. Po důkladném studiu a diskuzi s vedením jsme zjistili, že využívané způsoby propagace jsou webové stránky, inzerce v měsíčníku Prahy 13 Stop, venkovní vitríny, venkovní plot, Facebook, které jsou dostatečné k tomu, aby propagované sdělení získalo náležitou pozornost. Na otázku, zda je potřeba dalších forem propagace odpovědělo vedení záporně. Za momentální situace by zapojení více kanálů neznamenovalo velkou pomoc. Ostatně nejvlivnější a nejzásadnější je v oblasti reklamy šeptanda mezi lidmi, kterou vedení považuje za nejúčinnější. V případě, že by došlo k rozšíření nabídky činnosti, je Domeček připraven doplnit svoji strategii v oblasti propagace, což je promítnuto i v kolonce příležitostí.

Kategorie hrozeb můžeme považovat za jakousi přípravu na nejhorší scénář událostí, které mohou nastat. V případě DDM Stodůlky je to nová konkurence v podobě jiných institucí s podobným zaměřením. Zásadním problémem by také bylo, kdyby Domeček nezískal dotaci státu ve stejném rozsahu jako doposud. Finanční situace je

nyní ve výborném stavu, dluhy nejsou a instituce hospodaří zodpovědně a vyrovnaně. Domeček má spočítáno ve svém krizovém scénáři, o kolik by musel zvýšit ceny jednotlivých kroužků v případě, že se dotace zmenšily nebo by došlo ke skokovému zvýšení cen energií a tepla. Možnou hrozbou by byla situace, kdy by z personálu odešlo najednou několik vedoucích oddělení. Personál je nyní stabilizovaný, všichni zaměstnanci na hlavní pracovní poměr mají potřebnou kvalifikaci. Domeček získal na letošní školní rok zvýšenou dotaci na doplnění stavu personálu, který by tak měl být více než jen uspokojivý.

4.4 Závěry a doporučení

V rámci jednotlivých kategorií jsme každou z nich ohodnotili známkami 1 až 5, přičemž jedna je výborný stav a pětka výrazně neuspokojivý. Následující tabulka shrnuje známky za jednotlivé části. Součet všech známek jsme zprůměrovali, výslednou známkou je 1,096, tedy výborně.

Tabulka č. 16 – Komplexní zhodnocení všech oblastí institucionální analýzy

Hodnocení jednotlivých kategorií	Známka
Charta, pravidla a normy	1,07
Personál	1
Hmotné zařízení	1,33
Ekonomické předpoklady	1
Aktivity – hlavní činnost	1,08
Výsledná známka	1,096

Zdroj: vlastní zpracování

Nejlépe hodnocenou oblastí je personální oblast. Všichni stálí zaměstnanci mají odbornou kvalifikaci a externí pracovníci také odpovídající pedagogické vzdělání. Dobře hodnotíme praxi, kdy věkově starší členové jednotlivých kroužků mají možnost po splnění pedagogického minima zůstat a pokračovat v činnosti jako vedoucí.

Ekonomická situace je rovněž hodnocená jako výborná, může za to hospodaření podle zákonů. Drobný nedostatek spatřujeme v poněkud nepřehledné kapitole o finančním hospodaření, která je součástí výroční zprávy za školní rok 2014/2015.

Charta, pravidla a normy skončily se známkou 1,07. Velkou zásluhu na tom mají obsahově a stylisticky vypracované ze zákona povinné dokumenty. Všechny další důležité dokumenty a směrnice jsou veřejně dostupné a aktualizované. Vedoucí pracovníci

svědomitě vedou deníky činností, které jsou řádně vyplněny. Další kategorií, která je hodnocena se známkou 1,08, jsou aktivity, v tomto případě zájmová činnost DDM Stodůlky. Nabídka zájmových kroužků je rozmanitá a bohatá, cenově dostupná, průměrně stojí kolem 700 Kč. Tematicky a věkově jsou kroužky rozdělené rovnoměrně. Jediné, co bychom doporučili je zvýšit počet odborných přednášek na určité téma pro širokou veřejnost a více preventivních akcí za účelem předcházení patologického chování u dětí a mládeže. Pokud by se celková nabídka jak jednorázových akcí, tak i zájmového vzdělání navýšila, doporučujeme zamyslet se nad dalšími formami propagace, aby došlo k větší úspěšnosti těchto akcí.

Nejhůře hodnocenou oblastí jsou hmotné statky, nutno podotknout, že známku 1,33 můžeme stále považovat za výbornou. Budova je zvenku esteticky atraktivní, zevnitř je vyzdobená uměleckými díly svých členů. Každý vchod je podle zaměření jinak výtvarně vyřešen. Stav místností a pomůcek je na vysoké úrovni a odpovídá hygienickým i bezpečnostním kritériím. Odborné učebny jsou vybaveny vhodně podle náplní jednotlivých kroužků. Atmosféra celého objektu je velice přátelská a domácí. Co snížilo hodnocení, byl celkový stav venkovních prostor, který si žádá drobné úpravy a problematický bezbariérový přístup. Zahrada je poněkud menší a v budoucnu by nemusela splňovat účel při zvýšeném počtu účastníků.

Druhým cílem praktické části bylo identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby Domu dětí a mládeže Stodůlky. Prostřednictvím SWOT analýzy a rozhovorů s vedením jsme zařadili do jednotlivých stránek body, které si zaslouží náležitou pozornost. Ideální stav je takový, kdy dochází k maximalizaci silných stránek a příležitostí, oslabení či odstranění slabých stránek a připravenosti a eliminaci co největšího počtu hrozeb. Navrhujeme, aby se DDM zamyslel nad koncepcí pravidelnějších průzkumů mezi cílovou skupinou. Průzkumy do této doby proběhly, ale podle slov vedení nejsou založeny na pravidelnosti. Dále by bylo přínosné mít výsledky těchto průzkumů veřejně dostupné. Možnou strategií v oblasti personální by byl systém motivace a hodnocení zaměstnanců tak, aby pro ně byla práce v Domečku stále atraktivní, čímž pádem by se eliminovala hrozba z větší odlivu kvalifikovaného personálu. Investice do lidského kapitálu se nabízí jako možnost, jak čelit této hrozbě.

5 Závěr

Trávení volného času patří v dnešní době mezi hojně diskutovaná témata. Jak odborné kruhy, tak i laická veřejnost věnuje velkou pozornost problematice volného času. Obzvláště u dětí a mládeže je velmi důležité, aby smysluplně uměly využívat svůj volný čas a byly pedagogicky vedeny k vytváření prospěšného programu volnočasových aktivit. Jednak má takový přístup pozitivní dopad na rozvoj osobnosti, jednak slouží jako prevence výskytu patologických jevů u dětí a mládeže.

Tato diplomová práce se zabývala činností Domů dětí a mládeže Stodůlky. Stanovila si několik cílů. Jejím hlavním úkolem bylo zodpovězení otázek, zda DDM Stodůlky plní svůj účel a jestli k tomu využívá dostupné prostředky. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část měla za cíl zpracovat z dostupné literatury a zdrojů teoretický rámec týkající se problematiky volného času. Najdeme v ní kapitoly věnující se výkladu pojmu volný čas a charakteristiku institucí, které se věnují způsobům trávení volného času.

Cílem praktické části byla analýza celkových aktivit Domů dětí a mládeže Stodůlky a zjistit, jestli daná instituce plní své poslání. Za tímto účelem byla provedena institucionální analýza podle Bronisława Malinowského a SWOT analýza. Vybraná data byla rozdělena do jednotlivých kategorií, které byly dále zhodnoceny podle zvoleného systému. Prostřednictvím vlastního výzkumu jsme ověřili první hypotézu. Zjistili jsme, že DDM Stodůlky plní své poslání na známku 1,096. V rámci výzkumu jsme provedli též fyzické terénní šetření, během kterého byly provedeny hloubkové rozhovory s vedením instituce a dalšími důležitými představiteli Domečku. Na základě toho jsme dokázali ověřit druhou hypotézu, že Dům dětí a mládeže Stodůlky zná své slabé, silné stránky a příležitosti a je připraven na možné hrozby.

Na základě zjištěných skutečností se autorka práce domnívá, že Dům dětí a mládeže Stodůlky zaujímá v Praze 13 mimořádné místo. Je bezpečným, inspirujícím a pedagogicky smysluplně vedeným prostředím pro děti a mládež. Skladba zájmových kroužků je pestrá, cenově dostupná a rychle reaguje na potřeby účastníků. Nabízí také řadu přínosných jednorázových akcí a rozmanitý počet táborů. Jako v každé jiné organizaci,

i Domeček se potýká s drobnými problémy, kterých si je ale vědom a postupně pracuje na jejich nápravě. Pozitivní zprávou je, že dokáže flexibilně reagovat na možná ohrožení.

Posláním všech domů dětí a mládeže je především výchovně-vzdělávací činnost. Volný čas dětí a mládeže je potřeba pedagogicky vést, aby se u nich neobjevily sklony ke společensky škodlivému chování. K tomu je potřeba kvalifikovaný personál, správně navržená koncepce, pevné vedení, nezbytné hmotné zázemí a především účastníci. Z provedených analýz jsme došli k závěru, že Dům dětí a mládeže plní své poslání.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BOCAN, Miroslav a KOL. *Děti v ringu dnešního světa: Hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*. Vydání první. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání, 2012.

HÁJEK, Bedřich. *Nástin metodiky vedení zájmové činnosti*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-265-1.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vydání první. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

KOŽNAR, Miroslav. *Zacházení s časem volna v historickém pohledu*. Brno, 2006. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita.

PAHL, Nadine, RICHTER, Anne. *SWOT Analysis - Idea, Methodology And A Practical Approach*. München: GRIN Verlag GmbH, 2007. ISBN 978-3-640-30303-8.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Vydání první. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina a KOL. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy*. Vydání první. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PETRUSEK a KOL. *Velký sociologický slovník*. Vydání první. Praha: Karolinum, 1996.

MACEK, Petr. *Adolescence*. Vydání p druhé. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

MALINOWSKI, Bronisław. *Vědecká teorie kultury*. Vydání první. Brno: Krajské kulturně osvětové středisko, 1968.

Dokumenty

GAYDOŠOVÁ, Michaela. *Výroční zpráva o činnosti Domu dětí a mládeže Stodůlky za školní rok 2014/2015*. Vydání první. Praha, 2015. Dostupné z: <http://ddmstodulky.cz/index.php/dokumenty>

Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Školní vzdělávací program*. Vydání první. Praha, 2015. Dostupné z: <http://ddmstodulky.cz/index.php/dokumenty>

Dům dětí a mládeže Stodůlky. *Plán činnosti DDM Stodůlky na školní rok 2015/2016*. Vydání první. Praha, 2015. Dostupné z: <http://ddmstodulky.cz/index.php/dokumenty>

Internetové odkazy

OSN. *Úmluva o právech dítěte* [online]. [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Střediska volného času* [online]. [cit. 2015-12-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

Junák. *Hlavní principy skautského programu* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <http://www.skaut.cz/skauting/skautsky-program/hlavni-principy-programu>

Sokol. *Definice České obce sokolské* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <http://www.sokol.eu/obsah/5486/definice-ceske-obce-sokolske>

AVPO. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove-organizace-v-CR-a-EU.pdf>

Zákony pro lidi. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákony pro lidi. *Předpis č. 74/2005 Sb. Vyhláška o zájmovém vzdělávání* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74>

Český statistický úřad [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=44&uroven=100&w=>

MČ Praha 13. *O Praze 13* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/O-Praze-13>

MČ Praha 13. *Školství* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Skolstvi.html>

MČ Praha 13. *Děti a mládež* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Deti-a-mladez>

MČ Praha 13. *Základní školy* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.praha13.cz/Zakladni-skoly>

DDM Stodůlky. *O nás* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://ddmstodulky.cz/index.php/o-nas>

DDM Stodůlky. *Dokumenty* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://ddmstodulky.cz/index.php/dokumenty>

7 Přílohy

Příloha č. 1 – Celá budova DDM Stodůlky

Příloha č. 2 – Exteriér DDM Stodůlky

Příloha č. 3 – Interiér DDM Stodůlky

Příloha č. 4 – Venkovní vitríny

Příloha č. 5 – Nástěnka slávy

Příloha č. 1 – Celá budova DDM Stodůlky

Zdroj: DDM Stodůlky

Příloha č. 2 – Exteriér DDM Stodůlky

Zdroj: vlastní fotodokumentace a zpracování

Příloha č. 3 – Interiér DDM Stodůlky

Zdroj: vlastní fotodokumentace a zpracování

Příloha č. 4 – Venkovní vitríny

Zdroj: vlastní fotodokumentace a zpracování

Příloha č. 5 – Nástěnka slávy

Zdroj: vlastní fotodokumentace a zpracování